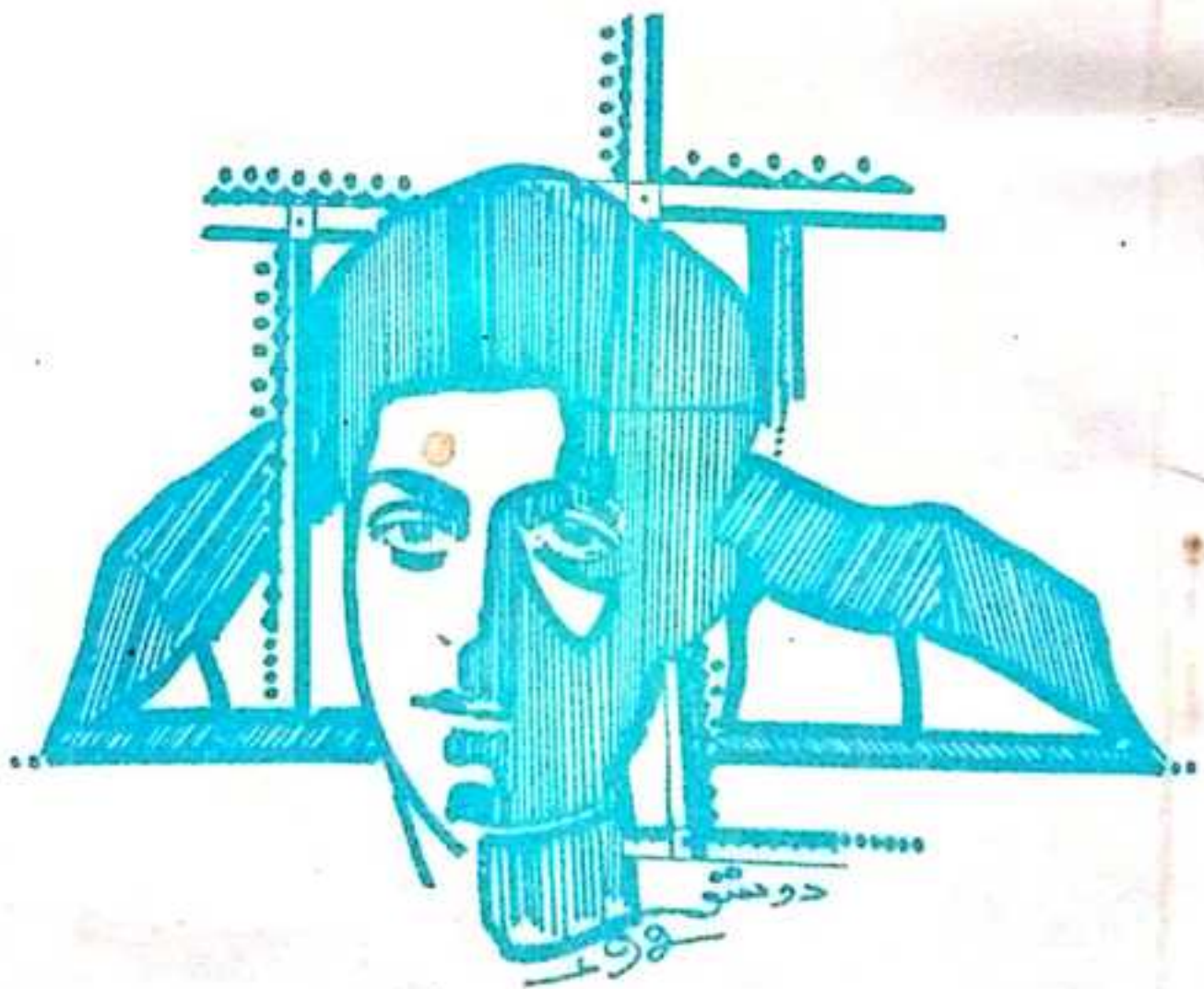

اُولئس واجبی

اوس و اجہا

غلام محمد شاہ ہوانی

بشیر احمد پلوچ

شوہاز:

بلوچ الیڈ کوئٹہ

نام .
اولی بار
استمار
چھاپ جاہ
شنگ کنوک
بہا

اولس واجہی
مئی ۱۹۹۲ء
پنخ صد
ملک پرنٹرز کورٹ
بلوچی اکیڈمی کورٹ
۵۰-کلدار

لہ

شمار	تاکیدیم
۱ -	بے درویر لالہ - پروفیسر عبداللہ جان جمال دینی ۵
۲ -	پادبیر کش - بشیر احمد بلوچ ۱۲
۳ -	اولسی واجہی ء بالغانی جبت و پرس ۲۸
۴ -	کوٹہ ء شپ و روح ۱ ۳۹
۵ -	کوٹہ ء شپ و روح ۲ ۴۹
۶ -	رازی ۵۶
۷ -	ابن خلدون ۶۵
۸ -	حمیم سارنگزئی - ۷۷

بے دروہیں لالا

لالا غلام جان شاہوانی چہ بلوچستان ۽ ہما ہستیاں یکے کہ
 پہ آسمان ۽ آباں وقی زند ندر کرت و نامے اشیت
 ہر وہیکہ بلوچانی سیاسی، دلبرانگی جہدانی تاریخی گپ بنت
 غلام محمد مدام گیر آرگ بیت - آئی وقی پھلین و زیبا میں
 زندہ پہ بلوچ آسمان ۽ اڑو جنجالانی گار کنگ ۽ دات - او
 پہ اے جہد و قربانیاں پرج ڈول ۽ معاوضہ و سہرا گئے
 طلبکار نہ برت - چہ آئی ٹہریں نشان کس ۽ وت گائی
 نہ شکست نہ آٹھی کہ کسے آئی موجودگی ۽ آئی صفت و ثنا ۽ بنگلچ پکت
 آئی مدام اے ڈولیں دپ لباسان ۽ ایرجت -

غلام جان شاہوانی چہ بلوچانی مزین نامیں من شاہوانی ۽
 رمضان زئی شوار ۽ ات کہ آئی پیرک و بن پیرک
 بلوچستان ۽ گنجنین دیار مستنگ ۽ پشکرم ۽ میتگ
 جامنند برنگ ات - پشکرم ۽ جو د میتاب مستنگ ۽ پہ

نام انت - غلام جان ر د پیرک ر بارہ ع من مٹی
 نہ ان بے آئی پت ہم غلام جان ر پیم ع بلوچ زانت کار
 د سرھیلاں چہ یکے و نام و تواری شخصے کیگ
 بیت - ہے پڑ مڑاہیں بلوچ ع نام ات ڈاکٹر
 فیض محمد - حد مرزی فیض محمد چہ . بلوچانی ادلی میں صاحبان
 یکے ات کہ آئی چہ لاہور ع سادارانی ڈاکٹری ع علم
 دربرنگت بہ چہرے وید ڈاکٹر صاحب ماں کوٹہ ع صاحبان
 ڈاکٹر ات ، بے آمام گوں ہما بلوچستانیوں تہ دنیا د کرتی
 کہ آدتی راج ع زند ع بدلیگ ٹمنت - آ بلوچانی
 سری و بدائی تنظیم اتحاد بلوچان ع باسکے بروہ - ڈاکٹر
 فیض محمد اے ڈول ع گوں حد مرزی عبدالعزیز کرد
 یوسف علی عزیزگیسی و آیانی نگتانی جنرل ع گوں ہنگر پرتو
 آئی زیرکی و شیواری ہنگس گیش بونہ کہ ویدیکہ آئی
 چہ لاہور ع دتی ڈاکٹری ع دانگ آسر کرت
 آئی ع امتحان ع گولڈ میڈل حاصل کرت - کوٹہ ع
 ملازمت ع وہ ع آئی دیوان مام گوں بلوچستان
 ہانت کاران ات - آئی ستاں دور عشت

و بیکہ خان احمد یار خان ء ریاست و ذمہ داریاں دست و
 گیت آئی گوں دگر زانتکاریں بلوچان ڈاکٹر فیض محمد
 ریاستی کارانی ستر گنگ ء گوانگ جت۔ واجہ فیض محمد
 رنگریزانی بوزکری یلہ دات و ریاست ء شت اودا
 آلہ تحصیلداری و ذمہ داری ء را دست ء گیت۔
 ہما زمانگ ء ماں ریاست ء ڈنگال سرزنگت
 ڈاکٹر صاحب سکیں بہادریں مردے ات و آئی
 چنت ہمان سوب گنگ ات۔ بلے، ۱۹۳۷ء خضدار
 علاقہ زیدی ء ڈاکٹر فیض محمد گوں گامہ خان و ہنگ
 دیم ۶ دیم بولت و چنگ بولت۔ اسے ڈول ء آئی بیرانی
 بولت۔

غلام جان بڑ کہتیں مات چہ قلات و ملا زیمان ات
 کہ آیاں ماں ریاست و دربار ء مزینیں کار سزنگت
 آلہ کہتیں مات ہم بلوچ (شیر زانے ات) نہ
 غلام جان بڑ چہ دتی مات ء دگر براسے واجہ عمر یاحد
 شہوانی انت کہ ماں بلوچستان ء نام و توار و داوند
 انت یک گہارے کہ واجہ محسن بلوچ گراں سنگین۔

لوگ بانک امت -

غلام محمد شاہوانی چہ کسان پس سالی ء چہ دتی عالیض
 لپس ء زیرک ات چہ رپس ء سایگ ء زہر
 بوٹنگ ء رند ریاست ء سرکار ء ڈاکٹر فیض محمد
 کہول ء نگہوانی ء ذمہ داری ء مشتری ء برجا دشت
 و غلام محمد و آئی براس ء دایننگ ء بند و بست
 بوت - رند ء اے کہول کوٹہ ء آحت - غلام جان ء
 مدل چہ قلات ء اسکول ء دربرنگت و امتحان
 ادلی ہولڈیشن گپنگت - کوٹہ ء آئیگ ء مکھیں مات
 کہ آئی دایننگ ء سکت ہوناک و لگوش ات غلام جان
 مال کوٹہ ء نامی میں خالصہ اسکول ء داخل کنائنگ
 ات - اے اسکول ء تعلیمی جاور باز شرآت - مرچاں
 اے اسکول ء نام ات گورنمنٹ سپیشل ہائی
 سکول - کوٹہ ء غلام جان ء لوگ سریاب روڈ ء ایران
 قلات ء کش ء ات - میٹرک ء امتحان ء فرسٹ
 ڈویژن ء دربرگ ء رند غلام جان ء ہندوستان
 نامی میں مسلم یونیورسٹی علی گڑھ ء راہ دیگ بوت -

لالہ غلام محمد شاہوانی گوں وقتی سٹنٹ منوراً

روچ در مکی پاکستان ۶ سروس . مولانا عبدالحمید خان بھاشانی کو مٹا
گوں میر غلام محمد شاہوانی ۶ اوشتاہگ .

غلام جان سائمنس و انتی بلے برصغیر و بہر لوئگ و
 پاکستان و مہنگ و رند غلام جان و علی گڑھ و دانگ
 گرائن کار سے ات - پیشا آ کوٹہ و آحت - دائے ٹول
 آئی وانگ آسر نہ بوت -

غلام جان و کار و روزگار و دست مار و ات
 ویک کھنڈس لاری و ماں مکران و بلائنگ و کار نیگیجے
 کرت - بلے غلام جان و تب کار و باری نہ ات و نہ آچہ
 واپار و بلد ات - واپار و ناکام بوت بلے ماں گلین
 مکران و غلام جان و پھلیس کندگ و استمان و
 کیشتر و زانیانی دل و قی کرت - آماں مکران و سک مقبول
 ات -

بیتس سالان رند غلام جان کوٹہ و آحت -
 بیکاری و آئی حوالکاری و نیمگ و دنگوشی
 گور کرت - کوٹہ و حواتاک میزان و شوکار
 نامی بیس حواتکار مولینا عبدالکیم و غلام جان درخت
 ووقی اخبار نوائے بلوچستان و کمک کار ٹائمینت غلام محمد
 شاہرانی و راجوالکاری ساچت و آئی رشن و زیرک

اے پٹر ء جیشکان ء شت - آخر ماں بلوچستان ء
 تاریخ ء اول مس روتاگ ننگ بونگ ء چن و لاپنخ
 بنا بوتنت - اے روتاگ "اتحاد" ات کہ بلوچستان ء
 لائق حوالکار مولانا کمال الدین آئی شوکار ات
 - آئی غلام جان ء اخبار ء میوز ایڈیٹر ٹاہینت -
 "اتحاد" ء زرت گوں غلام جان ء حوالکاری ء نام پیدا
 کرت رندا غلام جان ء "اتحاد" یلہ دات ووقی اخبارے "نوائے وطن"
 ء چھاپ کنگ بنا کرت - یک سالے اے تاک ء کہ منہنگی تاکے
 ات واجہ گل خان

غلام جان ء گوں آئی پالیسی ء شپاک نہ ات پیشا
 آئی وت اخبار ء کار ء دست ء گپت - من واجہ
 غلام جان ء ماں "نوائے وطن" ء کک کار اتن -
 "نوائے وطن" ء غلام محمد شاہوانی ء شوکار
 مزین نامے پیدا کرت "نوائے وطن" ء غلام محمد ء
 قلم کاری ء حوالکاری ء پٹر ء نوکیں کشکے
 کشت ورا ہے ہمیش داشت - اے ڈول ء نوائے
 وطن ء وسیلہ ء غلام محمد شاہوانی ء ہکر نظریہ

دیاسی خیال ماں جہان ء درشان و تاملان بوت
 سنت - آئی ماں بلوچستان ء استمان ء نام و توارڈ
 قبولیت ددی کرت - غلام جان ہرکسان و مرز
 دل ء داہگہ (داومانانی درشان کنوک) د آئی اجارڈ نولے
 وطن بلوچستان ء بزرگیں مہلوک ء دل ء توار ات -
 بے بدواہ و شس (نیشکاں) ء غلام جان ء اے
 نیک راہی کو عوام دوستی دوست نہ بوتت دگڈ سرء
 غلام جان بندی گنگ بوت د منوائے وطن، ء سرء
 پابندی جنگ بوت -

غلام جان گول دا جہ سردار خان گشکوری ء کاراچی ء
 پہ آئی نامی میں انگریزی کتاب، بلوچ و بلوچستان تاریخ
 چھاپ کن یینگ ء بستگت وائے کار ء آئی
 دز کمک و ہارنگ کنوک ات کہ نامدراہ بوت آئی
 را پیدا کورڈ ء آورنت - بے غلام جان ء
 زند ء مدد پرہ بوتگت و بلوچستان ء مہلوک ء شومی
 و بدبختی کہ آچہ! پینڈیکس ء بیبرگ و پریش نو
 رند ۲ ستمبر ۱۹۵۸ ء بیران بوت - اے پہ بلوچ

و بلوچستان و راجی مزین تو نے یلگ بیت .
 واجہ بشیر احمد مدام ، پنجشیں کار کنت کرکٹس
 کرت نہ کنت - کس و غلام مہد شاہوانی بلوچی و بنشتاک
 نہ دیتگ ات - من کہ آئی نریک تری سنکت
 بوٹمن ، من ہم آئی بلوچی بنشتانک نہ دیتگ - آئی
 مدام ماں اردو و وئی حیلان و درشان کرت - بے اردو
 آئی مٹ نہ ات - آئی تنگ کر تگیں نوائے وطن و
 اداریہ و سا مدام ماں بلوچستان و حوالکاری دیوانان
 اشنگ بوتنت -

واجہ بشیر احمد و گوں اے گوندگیں کتاب و اشنگ
 کنگ و بما کار کرتہ کہ گوں کس و نہ بوت - غلام جان
 بلوچی بنشتانکانی چھاپینگ پر بلوچی زبان و لبرانک
 مزین کارے - بلوچی لبرانک واجہ بشیر و منت و انت

عبداللہ جان جمال دینی

کوٹشہ

۵
۲/۸۹

پادبرش

پو پاد برش - لاله غلام جان منی نرؤ تا ابد زندگ
 انت او آہر روج دھے نہ دھے مئے گوٹرا
 کیت او مارا ٹوہنی ایت کہ ہما گمانین گدھے کہ آئی
 دتی کپڑاں زرنکت، شپ دروج یک کتکت، مئی وزانی
 او زند ہمیشی ڈرالاں کتت انت - آیام شمشاں - آگد
 چے ات بلوچتان، ادلس، شہ زہاکاں آجوتی - اے بزرگ
 دداریں قوم، چنگ دیک جاکنگ، ایشی بنیادی ایں حقانی
 گرگ و دیگ -

لاله غلام جان، دور وزمانگ، دیردانہ گوٹگ بے
 اگن ماگیر بیدان کہ آدھہ چون ات مردم، لڑگے گیپت -
 اے راستے کہ ما، ۱۹۶۱ء شہ انگریزانی غلامی، آجو بونگ
 اتاں بے بلوچتان، جند دو کپان ات یکے ریاستی و دومی
 برنش بلوچستان کہ اے جی جی، دتاں ات - تاہ اعظہ

۱۹۲۹ء و قی چارده این مکتہانی تہا پہ بلوچستان و برہیں
صوبائی درجہ و پہ ادے مردماں سیاسی و شہری حق و موجب
ٹوٹنگ ات بے ارمان کہ تمان ہندوستانی و آجونی و پاکستان
و جوڑ بوکا زند ہم اے وعدہ وفا کنگ پنہ بوت۔ انگریزان
و قی دور و پہ ہندوستان و ۱۹۳۵ء و ایکٹ و دہا
شہری و سیاسی حقوق کیشینگ و مانگنت بے بلوچستان شہ
ایشی زہرات، بلوچستان و اولس FER و سبب و انگت
شہ غلامی و گندہ تریں زمزیلاں و سانکلاں ہندوکتنت
بلوچستان و اولسی این باہند و دیرات کہ جاری ات یوسف عزیز
گمسی و ۱۹۳۲ء و جیکب آباد و ۱۹۳۳ء و حیدرآباد و
انجن اتحاد بلوچستان و نیمگا۔ ان آل انڈیا بلوچ کانفرنس
ٹوٹاينت و بلوچستان و سیاسی حقانی گنگے جہد کت بے
آ ۱۹۳۵ء زمین جنب و چیر ترات و گوں آئی گتے
بلوچستان و حقانی بوجیگ فرق آپ بوت۔ شہ آئی رندے
سیاسی این مردکان مزین سکی و سوری سکت انت او
ہما ر دشمنائ و شہم و کہ یوسف عزیز گمسی و پیشد اشنگ
ات۔ آیارا شہ چماں اندیم بوگانہشت۔ اے جہد

وچن د لاپنج ء مئے بازيں سروکے درآن ڈیہہ ر جلاوطن
 یا ریاست بدرنگ برتنت کینر و نظر بند کنگ بوتنت
 بلے کس ء ہزگیانی دیم ء سر جہل نہ کت و ماتیں
 وطن ء آجونی و دت واجہی ء جہد و کوششت یلہ نہ
 داتنت ۔

من ہر و ہدایوسف عزیزنگسی ء تبجی ء لالہ غلام محمد
 شاہوانی ء ترانگ ء ضرور کہیں پرچاکہ اے ہہ و دکیں
 سیاسی سروک نوکیں دورو زمانگ ء روشن خیال دشہری
 و سیاسی آجومیانی گرگا لانگ ء بستنت اد یوسف عزیز
 مگسی ۲۷ بیست و بہت سال ء عمر ء اد لالہ
 غلام جان بیست و بہت سال ء عمر ء شہ اے
 دنیا ء شتنت اے رد ء محمود عزیز کورد ہم گون
 انت کہ کساین عمرے ء باز پہ تہردی دتی و ہدا ظلم
 و نوراکي ء دیم ء چو حصار ء ادشتات و اناگت ء
 شہ ما جتا بوت ۔ ایدامن آمزن نامیں سیاسی سروکافی
 نام ء پہ زانت نہ گریں پرچاکہ مئے تاریخ و دپترانی
 تہا بے شک و گمان ء تان مدام نامدار انت ۔

لالہ غلام جان ء نام کے ء نہ اشکتگ بے مسی حیا ء
 ماکس کیے دومی ء ہج نہ زانان کس کسی درداں
 نہ ماریت ۔ لالہ وت یک باز مڑا ہاریں درنلے
 ات ۔ آئی ء شہ کانی ء سکی دسوری سگتگ ات
 پرچا کہ آئی ء واجہیں پت ء شہیدی ء رند آمانی ڈرنگ
 دوائینگ ء گرائیں ذمہ داری آئی کہتیں مات ء
 زرتگت ہرکس بگشیت کہ قلات ء خان ء آمان
 اگدہ زرتگت بے من ایشی ء چوش زانین کہ یک شیرالیں
 جنوزامے وتی دو کسائیں پنج دیک جکے ء رالے دنیا ء
 سارت دگرم وتاڑو تیلانکائی دیپان بوان ء آمان ء
 العینت دلالی کت ۔

لالہ غلام جان علی گڑھ یونیورسٹی ء شہ بے
 بندوستان ء بہرہ بانگ د پاکستان ء آزاتی ء رند
 آبرگشت دوانگ ء راشٹ من ء یات بیت کہ
 ما تربیت ء بورڈنگ ہاؤس ء گوں لالہ ء نڈنیاد
 کتاں کہ آگون وتی لاری ء (رٹک) ء شہ قلات ۔

لارغلام محمد شاهوانی گون و قی ناکو (ماما) محمد حیات عمر

لالہ غلام محمد شاہ ہوانی، سید ظہیر و بریگیڈیئر صادق راوینڈری سائزیشن کمیٹی
کوئٹہ، ضمانت بوگ، واجہہ عبدالکریم شورش، عالم ملک و عبدالقیوم ہم کوں انت

کوئٹہ و انگلستان پر اوسٹریک، ۱۹۵۱ء و دہمی جماعت
 میٹرک (پشاور) و خاطر اپنی کراچی و ماہی - شاکوٹ
 و سرلوہتاں او اسلامیہ اسکول و پرائمری سیشن و جہاں
 گدا لالہ غلام جان بیگیاں مئے گورا آیک من جیال
 اسے وصدی آعدا مزی این مولانا عبدالکریم و
 پنگی اخبار میزان و کار کنکا ات - پیشا یک بیگاہے
 مولانا نیمگا پہ ما چاد پارٹی بوت، شاکوٹ و دارگ
 وصدان باز ہاں گوں لالہ غلام جان و ماہراہ بوت د
 گستاں و سیل کت -

میٹرک بزبان دہ جماعت و پاس کنکا رند من کراچی
 و سندھ مسلم کالج و ۱۹۵۱ء و گرماگ و داخلہ گیت
 و جناح کورس ہاسٹل و من و جاگہ رست دد سال و
 پہ من ریڈیو پاکستان و بلوچی پروگرام و سٹاٹ و ہواد
 بوتوں - من و بیات انت کہ یکبرے ما بلوچی پروگرام ویک
 مشاعرہ و شنگ کنگ و چن و لاپنج و اتاں - میر
 گل خان نصیر کراچی و انگلستان او لالہ غلام محمد گوں آو
 ہمراہ ات - من ہردکاں و گشت کہ مئے مشاٹ - و

بہر بگر انت لالہ ءِ پسو دات کہ من شاعرے نہ اول
 بلے تو کہ گئے من مشاعرہ ءِ امکنگا کائین بلے پہ دش
 گپی منا گئے سر مشاعرہ مئے بلوچانی دود و ربیدگ
 نہ انت پرچا کہ پیشی بلوچان اگن شیئر پر بستگ
 بلے دت اش نہ و تنگت او نہ گشگنت میار ایش
 زائنگ ، پہلوان و اگا زپانش داتگنت کہ آ مجلس
 و دیواناں ہے شیران بگنت ۔ او بلوچ شاعرہ "داد"
 ءِ دیگ ءِ ہم سست انت ۔

من گشت لالہ تو راست گئے بلے نون زمانہ
 بدل بوتگ ۔ تو دتارا بچار شیروانی پوشے ادہان درے
 گدھا مشاعرہ ءِ پرچا نہ مئے ۔ من ءِ ترست کہ
 بلکن لالہ منی حبران دلا بیاریت و نارضا بیت بلے
 لالہ ءِ گوں درنا اد خاص گوں داندہیں درناہاں مزین
 دوستی ءِ استت پیشا لالہ ریڈیو پاکستان کراچی ءِ
 پروگرام ءِ مشاعرہ ءِ گوشدارگ ءِ اک ، اے مشاعرہ
 ءِ میر گل خان نصیر ، سید یاشمی ، قاسم ہوت
 مزاد ادارانی ، قاضی عبدالرحیم صابر ، عیدالحمیم حقگو

د اسحاق شمیم و دگه لہتیں شاعراں بہر زرت۔ لالہ
 ۶ جبر راست اتنت مشاعرہ ء تنگہ شاعران ء
 داد نہ رسیت مشاعرہ تامدار نہ بیت پیشاماتاں
 دیران مشاعرہ ۶ بابت ء دت من ونا بحث
 دبل کت۔

۱۹۵۰ ء من پردگام پردیو سر بوتوں، ایم اے
 چکاس ہم گوازیت سنی پوشنگ ریڈیو پاکستان
 کوشہ ء سیشن ء بوت۔ کوشہ ء ریڈیو سیشن
 پنج گنگ ء واسطاماتاں دیران جھداماتاں بے دہیکہ
 پیر علی محمد راشدی وزیر اطلاعات بوت آییا حیدرآباد
 کوشہ ء ریڈیو سیشن اڑکنگ منطوری دات، کراہہ
 سرا کوشہ ء مکران ہاؤس پہ ریڈیو سیشن ء نزدیک
 بوت اد ایشی مشین و ازبایانی منڈگ ء کارگشا دیا
 گنگ بوتنت ۱۹۵۶ ء تجرباتی پنیا ریڈیو ء تنگ کاری
 بناکت۔ بے دائے شومی کچہ کوشہ ریڈیو سیشن
 توارتاں مستونگ ء نہ رسیت بے شہ کراچی ء
 بلوچی پردگام کہ شارٹ ویو ء ہر تنگ و تالال بوگا

ات بند کنگ بوت شہ لے فیصلہ ءے مے بازی
 اسکنو کے کہ بلوچستان ءے دریں انکھاں نندوک تہنت
 فیصلج ءے نندوک انت او شہ درستاں گیشتر کراچی
 دلیہ ءے نندوکیں بلوچ چہ بلوچی پروگراماں زہر بوتنت
 شاکوٹ ءے آہنگا رند امان اللہ گھگی او من چہ
 بلوچی پروگراماں شنگ کنگا وتی شپ دروچ یک کورت
 لالہ غلام حان ریڈیو سیشن ءے مے گورا اتک و
 مجلس کت - ما آٹیارا باز ہمت کت و مہورکت
 کہ آبلوچی ءے گشتانک بدنت ہلے آئی یک باز مزمن شہط
 ات کہ من سرکاری توصیف و سپت و شناء نہ کنین
 او چشیں پنج پروگرامے ءے بھر نہ زوری کہ بلوچستان گل
 و گلزار انت باز ترقی بوتگ ایوا وا پھی گندگ نہ
 بیت او شماغشے کے بلوچستان ءے نامے گرگے اہتر
 نہ انت ، بلوچستان ءے بدل ءے شماغشے کوئہ و
 قلات ڈڈیشن بہ لکھت و بگشت پرچا کہ دریتیں
 روتج ایریشتی پاکستان (WEST PAKISTAN) یک
 انتظامی ہندے کس سندھ - پنجاب ، سرحد و

بلوچستان ۽ ناما گپت نہ کنت - پیشا من چشین پاپیانی
 سبب ۽ گشتانک دات نہ کینن - لاله غلام جان
 ۽ جبردا راست بے مئے گنویکیں ۽ اریکٹر ترسویکیں
 مردے ات آیا مئے سرا بیره نیست ات بلکن آئی
 گشگ ات کہ اتن گل خان نصیر یا دگہ شاعر ۽
 شیرانی تہا وطن ۽ نوئر کیت شے مطلب بلوچستان
 ات - پاکستان نہ انت برے برے کہ لاله غلام جان ۽
 اے جبر معلوم بوتنت آسک پدرد بوت و
 مانا گشتے کہ شما باز عذاب ات بے اے دور گزشتہ
 دل ۽ دُڈ بکن ات ریڈیو ۽ یلہ مردی ات ،
 بلوچی زبان ۽ واسطہ یا پہ وطن ۽ واسطہ شہا، منچکیں
 سکی ۽ سگت نہ کنت وہیکہ مئے سیاسی ایس
 مردک وورنا کینری دندی انت -

لاله غلام جان وقی کسائیں عمر ۽ ہم باز کلاہتیں
 مردے ات اخباران کار گنگ ۽ سبب ۽ آبیاری
 بلوچستان دسندھ ۽ دستیں سرکردہیں بلوچ سرکان
 باز غزت دات ۱۹۵۶ ۽ جبکہ آباد ۽ سالینہ

آپس و دو تالی میٹھہ ء من ء پہ ڈیوٹی ءو ایم
 دیگر بوت ، من پریشان بوتوں کہ جیکب آباد ءو اہمید
 شہ واجہ ہزار خان کھوسو ءو آلہ ہرات خدادات ءو
 کہ گول من کراچی ءو کانج ءو ہوسٹل ءو یکجا بوتگنت ءو
 من ءو پبج کارنت من دگر کس ءو نہ زانیں۔ لالہ
 غلام جان ءو من منت کت کہ گول من جیکب آباد ءو
 بیانگول تور پوزنگ ءو کار ءو بلدے اور اودا تھی
 رستی ءو راستیں این مردم باز ات ما پہ دارگ ءو
 جنمال مر بان۔ لالہ غلام جان ءو ہزار شاہباش ات
 کہ گول من مہراہ لبت ماہر دوکان ریل ءو ٹکٹ گپت ۲۶
 دسمبر ۱۹۵۴ء جیکب آباد ءو شتان۔ دھدے ما جیکب آباد
 ءو سٹیشن ءو شپ ءو نیم ہنگام ءو رستان اودے
 (WAITING ROOM) انتظار با ہے۔ انپارچ ءو مارا
 جنمال کت کہ شمارا اولی دہم ءو ٹکٹ گن نہ ات پیشا
 شمارا ایہ من شپ ءو دارگانیلیس۔ من دلال ءو گول ہے
 ماہر ہی این مڑک ءو باز دپ جگت کت دتہ آئی
 گیش برتاں۔ شپ گوست صعب ءو سرا مہلا ماتانگہ ءو

گپت ادویم پہ میر محمد کھوسہ جدا مُرزی ۽ لوگ ۽ نیگا
 راہی بوتان - راجہ میر محمد ۽ مارا دسش ایک کت
 دما آلی دتاک ۽ داشت ، پدا ما جبک آباد ۽ میڑھ
 ہمک رچی ایں زدارہ گوازیانی چارگ او آمانی
 رپورٹ ۽ ٹیلیفون ۽ سرا کوٹہ ۽ دیم دیاں بوتان
 جبک آباد ۽ ماتان ۲۹ دسمبر ۽ قبتان - لالہ غلام جان
 دستین ۽ لگیں اد سرکردہیں مردم باز عزت دانت
 او آلی سہراہی ۽ سبب ۽ من ہم پہ گیگ بوتوں
 لالہ غلام جان ۽ سہراہی پہ من یک مزین عزتے ات
 پرچاکہ نیوز رپورٹنگ ۽ تار ۽ ٹیلیفون ۽ سرا حوالے
 دیگ ۽ دستیں کار من ہمانی مدت ۽ کنت -
 شاکوٹ ۽ چلگ وزمستان من نہ زاینس چونیا
 ماگوازینتت پرچاکہ ہر روج من لالہ دامن بگی
 سہراہ اتان برے مالٹ فانہ ۽ شتاں اد شیر محمد
 مری ۽ مجلساں نشان یکبرے شیر محمد مری ۽ دو
 آرٹسٹ اختیار خان و بختیار خان شہ کو پلو ۽ پو پو ریڈیو
 بلوچی پردگراں ٹوٹا پنتت او مالٹ خانہ ۽ تاں

دیراں شپ ءِ گوں شیر محمد و آئی سنگتاں مجلس
 کت - اختیار و بختیار، و شیر و ڈہی گوشداشتنت
 باز بران لالہ غلام جان مئے گورا تک کہ ماجونیر اسٹنٹ
 کالونی ءِ یک کوارٹر سے ءِ و تاک اتاں لالہ سماں دیران
 گوں مانت و مجلس کت دیران شپ ءِ من دامان
 لالہ ءِ ہمراہ بوتال و آٹیارا سراب ءِ آئی لوگ ءِ برت
 و سرکت -

لالہ ءِ اے بہتیں گشتانک کہ بلوچی پر و گرامانی تھا
 شنگ بوگنت آمانی سیاہگ من چت و نز آدرتنت
 دریکتیں آئی اردو ءِ گشتانک ہم نز آرگ بہرتنت
 دیے حال ءِ کس نہ زانت ، نہ زانت کہ وش دیں
 دش تبیں او زندگ دیں لالہ غلام جان شہ ماچو دوت
 و اناکت ءِ جتابیت ، ملک الموت بے گمان ءِ
 آئی رندانت ، لالہ ءِ نیشنگ کتگیں او ریڈیو ءِ
 سراشنگ کتگیں اے پنج گشتانک بلوچی زبان رادب
 شہ زبیبی ءِ یک مزین میکی ءِ انت ایکیاں سالانی گوزگا
 زندمن ایشان ءِ کتابی رنگ ءِ شنگ کنگاؤں - یک

نہشتانے کہ ہمیں سارنگزنی ء بابت ء انت چہ ہتاک
 بلوچی کراچی ء زورگ بوتگ کہ آئی ادلی شماره ء ۱۹۵۶
 چھاپ بوتگت -

لالہ غلام جان گوں بلوچ - بلوچی زبان او ادب
 باز حب و ہدوک و واگ داشت یکہے ہماں مسکین
 سرامن امداد ہوٹل کوشہ ء ریشگیں گرانہ
 ہوٹل (ماگوں دتی سروکاں ہزاں میر عنوث بخش
 میر گل خان ، سردار خان گشکوری - نواب مری ، عطاء اللہ
 خان ددگران دیوانے ء ہا اکیڈمی ء ٹا ہنگ
 جارجت بے جردیا نہشت -

۱۹۵۸ د ء مارچ ء بلھے نوزدہ ء مہنی دامان لگی
 کرک ء دگہ یک نذو نیاد سے بوت کہ آئی تھا
 خدا مرزی این میر گل خان نصیر ء نہشتہ کنگیں بلوچی
 زبان ء نبی کتاب (قاعدہ) گوں چیزے بدلیاں تیار
 و جریدہ کنگ بوت کہ حکومت ایشی ء اسکولانی تھا
 دانیگ ء واسطہ بزورت بے آ وھدے یاسی این
 لگیں باور ء سبب ء کار دیانہ نہشت اسے

دیوان و شیرد مری - ملک پناہ ، میر گل خان ، امان گچی
 امان جالدینی او لاله غلام جان شاہوانی ہوار اتنت
 ۲ ، ستمبر ۱۹۵۸ء لاله شہ اسے دنیاؤ شت
 اکتوبر ۶ ، ۸ تاریخ و ایوب خان و اد سکندر
 مرزا و گچین کاریانی کنگ و بدلا مارشل جت او قلات
 و سرا فوج کشی کت - بلوچستان و سرا آس گواربنت
 کہ تننگا - تسیت

ملا فاضل باز مپیرا چوش گشتگ
 ناتپاکی و چے شمارا کٹ و نف انت -
 ایر شتگ روتج گنداں کہ دنیا و شپ انت
 من ہمک راجان بن جتیں آساں گب گب انت
 دگ جاگے گتیت -

مہرو دوستی و نیکہ پہ سیم وزر کنت
 مویں تاوانان کش ات و کاران شر کنت
 در زمین مردانا ہاسنگ و سر کنت

مشکلیں کاراں کماشاں پیر کنت
 چھاں گوں ڈاڈولی کندیں گھاں کنت
 ملکاں تاراج دشاہاں من گور گنداں کنت
 دیم ء پہ ناراست دنگلیں سندان کنت

لالہ غلام جان ء پاد برمشاں من ہر رپح اشکنیں آئی ء
 مردم دوستی او وطن دوستی ء ترانگ ء کپیں - اولسی وت
 واجہی و بلوچستان ء بزرگ و نادار و لاچاریں بزرگہ و
 بگت ، شپانگ و پھوالانی اولسی این بنیادی این
 حقان گرنگ ء ولسط آئی بے مثالیں جہد ء روشائی
 گزیریں پڑج لرزیں کہ مسے قوم ء ورتا شہ دت من وت
 بھیرہ وکش وچیلان کدی دتا آجو کنت - اد پہ
 ماتیں وطن ء پہ وتی اے پڑ گنجیں ، شائگانین گل
 زمین ء روچے نہ روچے آلم ء توب کنت -

بشیر احمد بلوچ

کوئٹہ ۲۹ مئی ۱۹۹۲ء

اولسی واہچی ء

بالغالی جست و پُرس

جمہوریت یا اولسی واہچی ، حکومت ءے یک وڑے کہ
 پرانی صدیاں سالانہ دنیا ءے اولس ءے جُہد و کوشش کرتے
 مال و سردارے۔ خون ریحے۔ فون تن اے حد ءے رنگنت
 کہ وت واجہ و کارانی مختار گوشگ بنت۔ آ کہ پیش
 رعیت انت ءے بادشاہ ءے۔ کلام انت واجہ ءے بزرگ
 انت زوراک ءے ، اولسی واہچی ءے گڈ وت واجگ
 انت ملک و کارانی ، حاکم انت مال و برانی ، اے
 چون بوت ، مزین مزین بادشاہ و زوراکین حاکم پھوں
 کثرت۔ آوانی اردو و لشکران چہ بوت ، سُہر و جواہرش
 چیا پُج کرت نکنت۔ . . . یک دراجیں قصہ ءے کہ

پے گونڈی ءے ایش انت۔
 آزانی و قوت ءے جنگ تواریخ ءے یک مزین بہرے۔ اولی اینیں زمانگان زوریں

تواریخ و یک مزمن بہرے۔ اولی ایس زمانگان نزویں
 بادشاہ، آج زوراکیں بادشاہاں، جنگ گنگ و پنگ بوت
 دخت دیما کنزت، نوکیں دورے احت۔ بادشاہ
 و بادشاہے مقابل بوگے بدلا۔ رعیت گوں بادشاہ و
 دیم پے دیم بوت۔ رعیت آج بادشاہ و زور و ظلم
 و آزاتی لوٹ۔ دمی نیمکا بادشاہ گوں وتی زور
 و قوت و رعیت و سر و گوجگ و در آصنت۔
 اے رچاں حکومت میراث و تہارمت یا پے طاقت
 حاصل گنگ بوت۔ رعیت و گوشگ ایش ات کر
 بادشاہ و حاکم مے جو ریتگیں انت۔ میراث مے
 دیوک انت۔ زور و طاقت مے منگ انت پیشا
 آواں مے سرازور و ظلم و اختیار نیت۔
 حاکم و رعیت و اے جنگ دراج کشت۔
 برے حاکم کشت و برے رعیت دیما کا حت،
 اے ڈیہہ و حاکم زور و آڈیہہ نان و سوریک
 ملکار رعیت زوراک و دگہ ملکا بنگ و اولاک ات۔
 تن اے حد و کہ حاکم آج بازیں چیزاں دستباز

بوتنت۔ بے نینکہ رعیت ءِ وئی زور و طاقت چکائنگت
 و برم آئے وارتنگت ، چوں آرام کريت پيشا حاکمانی
 واسطاً چیزے حد مقرر بنگ بوت۔ آپے اے جبر ءِ
 پابند بوتنت کہ چھنتے باز ضروری یں کارانی بارو ءِ ،
 گون قوم یا قوم ءِ در چنویکیں مردماں صلاح بکننت ،
 رعیت کہ پہ وئی جھد و کوشش ءِ و پہ مال و سر تاوان ءِ
 تن اے سند ءِ کہ رسیت۔ رعیتی ءِ نام ءِ قوم ءِ
 نام ءِ پہ بدل بوت۔

انسان دیم تراشت ، نکر۔ نظر، زانگ و زانت کاری ءِ
 گیش بوت۔ زمانگ ءِ وئی تار سریننت و وخت ءِ
 چمانی تاب دیگا گوں اے دلیل پیدا بوت کہ حاکم و
 قوم ءِ فائیدگ جا جانت و ہنگت حاکم وئی مختار
 و انت۔ پرچہ چو مہ بیت کہ ملک ءِ حاکم قوم ءِ
 در چنویکیں مردم بہ بنت و ہر دیں کہ قوم بہ لوہیت آوان
 اچ حاکمی ءِ کشت بکننت۔ اے ڈول ءِ قوم ءِ
 یخین ات کہ حکومت ءِ اختیار پہ حاکمانی فائیدگ
 و سوت ءِ کار بندگ نہ بنت۔

شانزدہمی صدیء مذہب و سیاست، دژمنی، دور
 اے جبر چست بوت کہ برادری و حکومت یا طائفہ
 و ریاست، بنیات اصل، گوں یک دگرے صلاح
 و شور، ایر کنگ بوتنگ۔ ہندھی صدی، اے
 ٹوک، نوزیں رنگے دیگ بوت۔ ہوبز و اسپینوزا
 و گنت کہ برادری و حکومت، طائفہ و ریاست،
 قوم، دتی صلاح، گوں اڑکنگ بوتگنت و اچید
 پیش ہر مردم آزات ات، ہر چیزے کہ پے وتی زور
 قوت و زانت، گپت آئی حق ات۔ بے لے
 دہریں زیند درسانی واسطاً شرنہ ات۔ ہمیشا درست
 ہوور بوتنت و برادری۔ طائفہ، ریاست و حکومت اس
 اڈکرت کہ آئی تہا ہر کسے حق برابرات و مال و
 سرانی حفاظت ہم پے شری، بوت کورت۔ ہندھی
 صدی، روسو، اے سہت و سنگار کورت و شامی
 و ٹوک و زیبائیں پوشاک پوشائنت۔

اے باردا ہندھی صدی، آخر، وتی حق، گرگے
 بابت، مہلوک سک بے حوصلگ آنت۔ ٹھہر پے

دامکان توڑ کر ت۔ امریکی آن انگریز و بلوچی ٹھہنت و
 بیرک بڑھا کر ت۔ فرانس و دل و آس و بلوچ
 کر ت و حاکم و واجگان سوحت و بریان کر ت۔ اٹلی
 و تارا ٹھہنت۔ جرمنی چھٹے بدل بوت۔ فرانس کہ
 نہ ٹھہت و بدل نہ بوت و الیٹرو و بن و انیس آس
 تہا سوحت۔ و الیٹرو و تسوکیں آس و ہپ کر ت،
 روک کر ت۔ میر آبیا، مارٹ، ڈینسن و رابزیری
 کہنیں نظام و گس گس و سوچان و شنت۔

فرانس و انقلاب مرت۔ انقلاب و شہزادگ
 دور سوزین زر و تلاریے سرا نڈارینگ بوت۔ بے
 اے شاد کامی و گریوگ مان ات۔ حندگاں گوں اس
 ریختنت۔ حاکم و واجہاں کر ت، آوانی کٹ چہ
 اولس و بیران زیات نہ ات۔

انسان و تن اے ساعت و ہرچی کہ چہ وتی شری و
 دیما روگے واسطہ کر تہ ۲۰ یا انسان و آزاتی و
 کوشش گوشگ شابیت و آئی دیتیں جہد و
 تاواناں کرزیت۔ جت کنگ بیت کہ آزاتی چہ

میر غلام محمد شاہ ہوائی . شہر کراچی . بوئینگ بیڑھا راق
سید سیدما و ظہیر و عاصم ملک

میر غلام محمد شاہ ہوائی۔ محمود احمد نمائندہ پاکستان ٹائمز۔ مولانا عبداللہ ایڈیٹر
پاکستان۔ شمس الحق خاں نمائندہ ڈان سید اختر شاہ انفارمیشن افسر،
عبدالکریم کریم سٹوڈیوز و ایاز خان داؤدائی ایڈیٹر ریڈیو پاکستان

انت اذ آزاتی و اے مطلب ء کہ ما مروچی گرن اپہ
چونی ء سر بوتگن۔

اگہ مذہب سیاست ء جتا جتا یگدن نہ اسلام
و تہا آزاتی و معنی ایش انت کہ قادر و دیوکان سرا
صبر دنیا و حس و ہوسال اوج دور یا دنیا و کشک
یہ بیگ بنگ و آزاتی انت۔

بقال اے باروا فلسفہ و خیال ء کار بستگت آوانی
کر ء انسان تنکہ آزات نہ بوتہ ، دنیا و رنج و غم
آیا یہ نہ دینت۔ آند ہما وخت ء رسیت کہ بندہ
آجو بہ بنت۔ انگریز ہفدھی صدی ء آزاتی ء
دقی قانونی حق زانت انت۔ دمیترا آوان ہم
عہد و قول و داوا کرت ، بادشاہ و درکنگے بابت
ء لاکا گشت کہ حکومت ء رعیت ہما پیم ء منت
کنت کہ گوں آیا برداشت بہ بیت و بادشاہ قوم ء
گوں دقی قول ء مہ پرورشیت۔ رندا انگریزان لے
توار چست کرت کہ آزاتی منی پیدائشی حق انت
بان ایٹورٹ مل بوٹیت کہ ہر کس ء دقی پیارا

روگ و وقتی دل بہ تب و دیمیا روگے اجازت بہ بیت
 ہر برٹ پسر و یخین انت کہ قدرت و انسان و دنیا
 نظام و دارگے قابل کڑتہ - آجان و مال و حفاظت
 لوٹیت کہ گوں تعلیم و تہذیب و دیمیا روگا پیدا بوت
 کنت -

اولسی واجہی یا جمہوریت و خیال و بنیاتا ایر کنوک
 کہنیں نانگ و یونان و ارسطو و افلاطون انت و لوکس
 زانگ و ایشی دیمیا بروک فرانس و روسو - جرمن و ہنگل
 تن حدے و کانٹ، انگلستان و گرین و بوسانکے انت -
 آوانی خیال و آکس کہ حکومت و ظلم و ترس و
 مہیت تنکہ سیاسی و براسی و زیند و مطلب و مزانت
 آزات بوت نکنت - ہما وخت و آزات بوت کنت
 کہ وقتی فرض و بزانت و ہما وڈا کار بکنت -

اولسی واجہی و تھا ملک و ہر با بغیں مرد و جنین و
 حکومت و ہلینگ و ریاست و کارو معاملکانی تھا
 بہر دیگ بوت و اے بہر آئی نماندہ و وکیلانی و رچنگ
 انت - حکومت و رعیت یک انت - قوم ہر کہیں و

کہ وہی مزن کنت آ حکومت کنت و ہر اختیار و
 کہ آرا دنت و ہر ہم و کہ گشیت آرا کنگ
 کپیت - پیشا سے وڑیں حکومت و ادسی و اجی
 نام دیگ بوہ -

اولس ، دت ، واجہ ، دت حاکم و دت رعیت ات
 پیشا برے برے چوبیت کہ اولس حاکم گول ، اولس رعیت
 ناہود و نار دایین کنت - تنکہ اولس واجہ ارج اولس حاکم
 جست کنت - اولس حاکم لاطماع بیت پیشا سے نظام
 تبا اولس سے حق دیگ بوہ کہ ہر دختیکہ بلوٹیت
 حاکمانی واکاں بہ پکیت -

حاکمانی واکانی ترپک اولس و وکیل و نمائندگانی دتا
 انت - اگن آ اولس و سوت و فائدگ ، براسی و
 بہر دی و اچ و دت سوت و گران
 دانت ہ حاکمان مجال نیست کہ اولس و صرا زور
 و ظلم بہ کنت - اگن نہ سے بہر دک دستایک
 کنت ، دتی لایاں رودینت - وکیگاں گراں کنت -
 وکیل و نمائندگانے کئی و در کنگے واسطہ ہر پنج سالان

رند نوکیں در چنگ و رسم ایر کنگ بوته تنک دت گندو
 دت ورین مردمانی ، بے شرفی و بے منصفی دیما بیٹا ،
 پیشا اولسی واجبی و تہاوتی وکیل و نمائندگانی در چنگ
 یک مزین گرانین کارے۔ پرچہ کہ اولس وتی دتاں
 بندیت و آدانی دتاں دت ، وتی جان ، مال و آزائی
 وتی نیک و بد ، عزت و شرف ہر چیزا آیانی پادانی
 سرء دور دنت۔ آگس در چنگیں نمائندگ ناقابل و نمازات ہا
 خدمت انت ت لٹ و پل و بے عزتی و ہاک نہ
 کنت۔ شومی ایشنت کہ اے وٹیں مردمانی لٹ
 و پل و بے عزت کنگ ، قانون و رواج و ناما
 بیت کہ آئی خلاف فریاد و کس شکست نہ کنت اے
 پہ محصول ، چنگی ، مالیہ ، ٹیکس و نام پکت و کنت
 کنت پہ قانون و ناما کینڈر کونڈم ، مال و مکان
 زپت کت کنت با

واہگ اولس و دستا انت د باید انت کہ اولس و ہر مردم اج۔
 زور و ظلم و شنگ و ساری گون گروک و ہورگ و تواریہ وتی سرا چیر
 بنت او سرء چیر دیگے واسطاً گڈک و لوہیت

اے گڈک آئی در چنگیں نمائندگ انت۔ اگے لے گڈک
 سختیں شگ و تہذیب شہزگانی دیا داشت کنت
 آزان ء آزان ء سرا کنت دے پڑاہ ء بندت
 اگے نہ گڈک دڑیت و جڈائے کشیت۔

پیشا اولسی واجہی ء بالغانی جت دپرس کہ در چنگ
 یا انتخاب گشگ بیت۔ مزین انہیتے داریت ہر کس ء اختیار
 است کہ دتی وکیل ء در بچنت بے آئی فرض انت
 کہ بچاریت کہ کے قابل ، دانا و کار کنگے لارخ انت
 و کے پہ واجہی ء نام ء مرتہ۔ آ کہ پہ واجہی ء ناما
 مرگنت پہ عقل و فہم و کار ء سوڈگ انت۔ اش
 آدان شری و کار ء اومیت دارگ نازانتی انت
 اے نازانتی پو شین نازانتی ء کہ رندا خون ء گروگ
 پرمائیت پیشا باڈ انت کہ ما اے جت دپرس ء
 حق ء در چنگے پہر ء گوں عقل و ہوش ء ادار کنن
 دھما مردان دتی وکیل بزوران کہ مئے وکالت لارخ
 بے بنت و ملک و قوم ء فائیدگ ء دیا بدارنتہ
 چرمبیت . . . . کہ . . . . زوراکانی زور کٹتہ۔ بادشاہانی

بادشاہی مہلتہ ... بے مئے سرانابودانی واہبی ہنگ
 پشت کپتہ رنابود ۶ واہبی اچ زور و بادشاہی ہ
 زیات توریث ۔

۲۰ جنوری ۱۹۵۸
 ریڈیو پاکستان، کراچی

کوئٹہ پوٹھ و روچ

گون زمستان ء سُرک کنکا ڈنی مخلوق اچ سدی ء
 بھیم و ہول ء تچکا گنتت - ایشانی روگاچہ کوئٹہ ء
 مچی گار بنت - وڑ وڑے مردمانی رو ء آکھیت دن
 یک ہڈیا کوئٹہ پوچک سنین ڈیہے ء گنڈا کیت ،
 واپار ست بیت - مجلس و دیوان کم بنت - بے چر
 نیست کہ زمستان کوئٹہ ء وارت مردمانے تو سنیت -
 کار و روزگار بند بیت و سنگ و حشت ء بگیر دگہ
 بھی گنڈگ نہ بیت - زمستان اصل ء ڈنی مخلوق ء
 تاجینیت - درچک و داران حشک کنت - پل و سوزگان
 سوچیت بے نہ کہ مردمان کشیت و نہ آوانی کار و روزگار
 بند کربت کنت - پشین مردم باز ہست کہ زمستان ء
 دش احت کنت و باز پ شری ء دنی و حشت
 گونے گوازیمنت - مے وڑیں مردم اچ زمستان ء نہ

ترسنت - گون و ہمارہ بنت و آخڑیں چہگ و میلانک
دینت -

کوڑہ و دشمن میوگاں ہر کس لوٹیت - نام و گرگ
شرط و (پوش) آپ دنت - گرماگے آگے سردیں گوات
سوزگ و نما و پہ مرتگنت - سردیں سبب و زیباہیں درکار
پہ دل آپ انت - دے وقتیکہ زمستان و نام کثیت
اتح ہر چیزا بیزار کنت - سچوکیں گوات ، تہذیب ہورد
برف و خیال و چہ پنج لہزنت - و پہ خیال خیال و
کتگ - پونشگ و لرزگا لگنت - چو گتے کہ زمستان یک
جئے کہ پنج اش دنت یا بلا و کہ سرائش کپتہ -

زمستان نہ آفتے - نہ جئے و نہ بلا ہے بلکیں

مزینیں سرھے ، بیم و ترے - ہمایاں ہول دنت کہ اچھے
ترسنت ، تچنت و گریونت - اگر نہ اسے ہم دگ
موسمانی پیما یک موسے کہ گواتے اچ لوار و گرمی
بدلا گوں سردی و سوچیت - ہنچو کہ لوار سوچیت زمستان
و گوات سوچیت - لوار گرم انت و گورپس سرد -
برف پہ رہگ و ڈکار و کپکا سرد نہ انت اگن

زندائے گوات بہ بیت گڈا البت سردی ء تھراٹ
دنت۔

آ مردم کہ پج زمستان ء بزار انت و اج سردی ء
نابا تپخت، چو نہ زاننت کہ اگن اے وٹیں سردیں زمستان
مہوتیں تہ کوٹہ سلمی میوگ و کارینہ باگ و باگیچہ، و زوراکیں
ملک و ڈکارانی واجہ چون بولت کرت۔ اے درست
ہے قبریں زمستان ء برکت رانت کہ کوٹہ ء نام و
توار تن دور دوریں ملکان پرشتہ۔

کوٹہ ء زمستان چو دگہ ڈیہانی زمستان ء نیست
سردی ء گیش انت و نسخان ء دگراں چہ ہاز کم انت
دگہ ملکانی گوہر دل ء پڑشیت و مردم ء شل کنت
ایدا زیات کہ زور بجننت، گوش، پونزو دستاں تورینیت۔
دگہ جہان ء زمستان ء آئیگ، گور ء بیماری ء پہ
گلے۔ ادا گور ء بیماری ء نام اشنگ نہ بیت۔ دگہ
ہ دتی زمستان ء تیار نہ بنت، ماپہ دتی زمستان ء
ہر ڈول ء تیاری کنن۔

زمستان ء آئیگا گوں گرمیں گدوشال درکائیت۔

بُردنکافی نپاد تختانی سرا تالان بنت . بانانی تها آج ۶ ہند
 ہیئت بھندی سارگ و اسٹوپ جنگ بنت . وار دزغال
 مچ کنگ بنت . نون سردی و ا مجال نیست کہ بہ تورت
 پرچہ کہ تیاری پلو انت . دھیکہ مردم بہ چیز یا تیار
 بہ بیت ، آ چیز ہر پھا کہ سک ہی . آئی سرا آسان ء
 گوزیت -

سردی ۶ دراجیں شپان . ورنہا گوں دتی سگت و
 بیلاں گرمیں بانانی تها نندنت و شے پاسیاتہ مجلس و دیوان
 کنتت . پیری و تی ورنانی ءکیات کنتت . اماناں تالان
 کنتت و ننگ ورنہاں زیند ۶ بُزنگ و جھگ وصالاں
 دینت و سر بندیں و جہلیں جھلکاں چہ پھرنیگا رومانت .
 گونڈیں چک پیری بُلکانی قصوان گوں و اب کنتت ،
 داننگ کتاب و کاگدان دیا کنتت . زمیندار چھلگ
 لیکو ء دارنت و زانتکار استار ، پور دتیر و بند
 و سہیل ء گوں سرا میٹرینت .

زمستان تیوگا سہ چھلگ انت . ٹھک ، سیاہ و
 سوز . حٹکیں چھلکا سردیں گوات کنتت . بگ دبران

ٹشک کنت و درچکانی تاکاں نچک و پرامیت۔ بے اے
 چہلگا پاد و دست پچ انت۔ کشت و کشار، کار و زندگار
 فرق نہ کنت۔ سیاہ کنت۔ رُمگ زائنت و زیند
 چو آسکا۔ دیم سیاہ شب و روح سیاہ
 انت۔ شب چون سیاہ، انت او روپے گوں و حیرت
 تھامور و سیاہ انت ہوہ کنت و برف پرچیت۔ اے
 چہلگا کہ روپح درایت بزاں کہ مزین گل و بائے۔ سوز
 نیمست و ترانت و آدگہ بیت و سوز انت۔ ادلی
 این بیت و ہورانی شلگ انت و دومی بیت و ڈکار
 بہار انت۔ سوزگ رُبت۔ پاگ پُل تھرڈ و لگیت۔
 مال دار و تی مال، رُمگ و گورمان زمستان و جہل د
 تھکننت۔ پرچیکہ زمستان و سناہ دار ایدا سانہگ نہ بنت
 نینکہ ہتم و ڈھل توار کنت مال دار دیم حراسان و لذت
 راہ و کہ بگڈے اش گٹے کہ اے پلینگ و گار و گیر ہم
 و سوت و ذہیروک انت۔

پوریا گر البت زمستان و کوٹھ و داشت نہ کنت
 چیا کہ اے روچاں پوریا و درگیجگ گراں ترانت۔
 مخلوق کم بنت، روچ گونڈو پوریا کھیت، پوریا گر زمستان

پوریات و ندا سندھ و روت و آہندے کارخانگاں
 کارکننت یا کچھی و پ لاب و لائی و تی لاپ و شوہاز
 کننت۔ دومی ایش انت کہ زمستان و پوشاک پوریاگرہ
 دستی کارے نہ انت۔ کوٹہ و نیل و رند کہ زمستان
 شروع بیت گلگ و کش و موسم کثیت۔ زمیندار
 گلگ و ڈکاران گشیت۔ بچک و بزرگوں
 لکار و ڈکاران چپی راستی کنگا رند، برابر کننت و
 کنتے۔ چنت روچا دگڈ کہ خفیل بیت چارینتے۔
 زمستان و تحم زمین و تلماسرپیت و صتم و سراچیت
 کننت و فصل کاریت۔

باگانی تھا درچکانی بے ڈکاران یسینت، نرم و آوار
 کننت۔ کہین درچکان کہ بر و ادیش ینت گڈنت
 دور دینت حشکیں شاہاں برنت، نوکیں باگانی واسطہ،
 ڈکاراں ہما دڑا بڈنت، بندنت و شرکننت۔ تنکہ
 چو مکننت، سیاہیں چہلگ و اخیرا نہالاں ایرکت
 کننت۔ زمستان و کار بنت و گرماگ و برش
 درگ بیت۔

انسان و صحت و واسطہ زمستان باز شرانت

وردن باز درگ بیت و برچی کہ ہوارست دل دہان
 و کپیت گوشت بدیت - حوں تویت - شست و تھکس مردم
 سہم تھزند و ہالاک بنت - پیشا کوٹانی مردم سگی و شہری ..
 گرم و سرد - آپ و آتش و را پرواہ و نذارت پ ہر کار
 ہر موسم و دور کفنت -

کوٹہ و زمستان و روچاں ہر دکان - دپتر ہومل اسرا
 میتگ و کہ بروٹے اپج داروزغسال و توش و چو حماہو
 گرم انت البت ڈن و گردگے ہنچکا گران انت -
 مروچان بیگمان ہوٹلانی تہا اسٹوپ و چپ و چاگرد و
 ڈل ، ڈل و مردم نذنت ، دتی کارو حیاں و مطابق و گپ
 جنت ، یک ہوٹلے کہ آئی تہا گیشتر و اخبار دالا دیوان
 کفنت - آوان دیوان و تہا ملک و دنیا و حوال ننگ
 انت - وزیر اعظم و تقریر و تران و کپنت - اسمبل
 دیوان و حالاں گنوک بنت - امرکیہ و حوال و
 مین انت ، چین و سراگپ جنت مصر و طعنہ دنت
 ایران و برز کفنت ، توران و جہل کفنت - پرچے ؛
 ... پیشا کہ زمستان انت و درا گوہر - بے دس

انت - اسٹوپ ، بفل ، نشتگ انت وخت ، تیلانک
دیگانت -

بیا کہ اے دہمی ہوٹل ، بگنڈان کہ چہ حالانت
یک ڈلے اسٹوپ ، کرا ویک ڈلے سہستہ دیوان ان
سہتگیں دیوان ریس والایان انت - ایدا نشتگ دلاہر
ریس ، پھوکیں اسپانی سرا شرط بندگانت - خندگے
نہ لوٹیت . . . . اے وق نشہ ، ساز کنڈگانت -
اسپانی تچگانہ دیستت چہ بوت - کنگ و بائیدگ ، درا
شرط وہ بت کفنت -

ایمیم ، نندوکیں چو وانڈگ ، نظر ، کانت -
گوش دارا شمع ، مہمہ ، حل کنکا انت - یختہ گشتیت
ایا اے لوز رد بوت نکنت - دومی ، سراچت
کت نہ داجہ چو نہ انت - اے لوز ، ہرکس زانت -
بہشتیں ، درگج کہ نہ کس بزانتہ و نہ کس ، سرپ
بہ بیت سیمی ، توار جت ! راست گشتی لوکیں لوز ،
شولاز کنت . . . . درست فکر ، تہا گار بوتنت -
زن ایشاں یلہ وہ بیا کہ دیما برون - آیان گندگے

..... نوکیں مردم انت مزین کوٹانی سرا کبل اش
 پرداتہ دگر دنت۔ اے ورنا لاہور ۽ کالجیاں داننت
 و برت رچک ۽ ندرگا اُحکنت۔ ایدے کالج اے
 روچاں بندانت و پیشا شہر و بازار ٹھہلیں ورنا گندگا
 نیانیت۔ دگر شہر ۽ مردمانی واسطہ برت ۽ رچک یک
 جلوتہ ۽ کہ آوان قہویں زمستان ۽ کوٹہ ۽ کاریت۔

دکمبر ۽ بیت و پنج تاریخ ۽ عیسائیانی پیغمبر حضرت
 حضرت عیسیٰ علیہ السلام ۽ پیدا ہوگے روح انت یا
 جو بگو کہ اے روح ۽ عیسائیانی عید انت۔ نوکیں
 پنج پر کنت۔ گرجگان رونت۔ وتی پیماناز داننت
 و دعا دنت۔ یکے دگرے گھسان رونت و موارک ہاری
 دنت۔ ہبران اے روچا کوٹہ ۽ شریں روچے ت۔ کوٹہ
 ۽ ہر سے یں گرجگان ٹھینگ ۽ توارتن ددر دور ۽
 ارشلنگ بوت۔ گرجگ ۽ پنسیگاہ ۽ تہا رنگ رنگ
 نوکیں پوشاکانی کپرگ ات۔ ورنامانی دپ اچ ضدگا
 پنج نہوت و رنگ چہ چہ گل ۽ بال آنت۔
 سی دیک ۽ شام ۽ بزیں جبران کوٹہ ۽ سرا

سایگ کرتگت موزمانے ءُ رند شننگ ءُ بوت اوج اور
 گڈ تنگ ءُ احت زعشائے دختا اسپتین پھکی رچکا
 لگنت و کردسانی بانگ ءُ بس کرتنت صعب ءُ
 ہر نیگ اسپت ات - زمین اسپت کوہ اسپت
 درچک و دار اسپت - چرگتے یکم نوکیں سال ءُ کوٹھ
 واسط برف ءُ ٹیکی گوں ات - کوٹھ ءُ برف
 اوج شرتیں ٹیکی دگر ہے بوت کنت ، برف
 حسکا بگاں آباد کنت - کہن و کاربیزان آپ دت
 گاہ چران سوز کنت و چمگانی آپ ءُ چھلکینیت - اگہ نوکیں
 سال ءُ کوٹھ ءُ برف ءُ ٹیکی داتہ تہ باز شرے
 کرتہ اولے سال ءُ آبادی ءُ نشانی ات -
 برف ءُ درمی روج جمر ءُ گوشت مروچی صعب
 ءُ مزین گبار و مچ ءُ ات بے نیمروچ ءُ رچ
 دراکرت - موسم ءُ گون ہر چیز زیبا و جلوہ دار
 بوت - چشین روج اے موسم ءُ باز کم بیت -
 پیشا زمستان ءُ اولیٰں جست موسم ءُ کنگ بیت
 وزیاتیں گپ ہم موسم ءُ جنگ بنت - من گوشت
 کنین کہ مروچی باز جوانیں موسے ات -

میر غلام محمد رشید ہوائی بیٹری روپیچ و گول ایڈائی تو فصل جنرل۔ آئی کشی
محمود احمد نمائندہ ڈان شمس الحق خان نمائندہ ڈان نمبر آف پاکستان

میر غلام محمد شایہ ہوائی گوں میر عبدالرحمن کرو۔ عبدالواحد کرو۔ میر عبداللہ

جان جمال دینی

کوٹھہ شب و رُوح

سال ءِ وِتی برف و بیروپ د گورتیج ءِ زور ءِ
 دور دانگ او نوکیں پوشاکے پر کرتے کہ سادارانہ دٹی
 درچک و دار ءِ ہندگ د پھلانی پھکنگ گنگ
 بیت سال ءِ اے وڑیں پوشاک ءِ ہتم گشتت۔
 ہے ہتم ءِ مروچاں کوٹھہ ءِ وِتی کاروان بوتکہ۔
 قہریں زمتانے گوں مسکیں ہتم ءِ بدل بوگ
 یک چشیں گل و شاد ہے کہ کوٹھہ ءِ مروچی گنوک
 کرتے وڑ وڑے پھلانی و شبو ہر نیمکا زبادان چھٹ
 دنت۔ درچکانی نوکیں تاک سک جلوہ دینت
 و ڈکار ءِ سرا ناک رستگیں سوزگ چو نمخل ءِ
 زیب دینت۔

کوٹھہ اچ ہتم ءِ گنوک انت او مردم اچ کوٹھہ
 ءِ خزاری انت۔ مالانی زنگ و بر ءِ شیر فراوان ۲

گزشتہ - موسم و فطرت - بیتاپ سکت نہایت لذت
 در ساگ ہستم و گول ایرانیانی نوکیں سال شروع
 بیت اور آتی اوریں روح کہ نوروز و گشت پر
 آذان عیدنت - لوگ و زیائیں پوشاکاں گورا کنت
 شہر و ایچ درکانت اورا باغانی تھا پہ شاد
 و مجلس و دریا گوارزینت - کوٹہ و ہم آکنڈ و
 نوروز کنت - امسال اسے ہند و نوروز چہ ہر سال
 پہ گنگ و زیات جلوہ دارت - اورے نوروز باغانی بل
 شہر و تھا بیت اور چو کہ مئے عید امت - و تارا
 ٹھل و پھل کنت - باز روان گردنت - ہواں شہ
 و کیے دگر سے موارکیا روز و آ کنت -
 نوروز و چشمن پکائیں حلبے کہ پچبررد
 بکیت - ہر سال و قی موسم و کیئت - نوروز زمان
 دہتم و کند انت - نوروز و پیش قہرین زمان
 انت و رندا و مسکیں ہستم - نوروز و حساب پچبر
 چو کوٹہ ز بوتہ کہ نوروز زمان و بیت یا ہستم
 ایچ نوروز و پیش بہ بیت -

باگانی تھا درچک گوں رنگ برنگے پھلاں نرم نرم
 لڈنت - کوہ بن و ڈکاران لالہ ۽ سہریں و گوارخ
 ۽ زردیں پھل - کاه چران مالانی مچتی گورگ و شہتانی
 پینگ - جنگلاں - تلگس و سوسن ۽ دشبو - صہتم ۽ کاروان
 انت کہ شاکوٹ ۽ تالان بوتہ - کوٹہ ابح الیشاں
 بہاری انت او چو بانور ۽ سفہرنہ -

یک دیما بہار گوں دمامہ و شاد کامیاں سر بوت دومی
 نیمکا رمضان ۽ مفرمپاں توار کٹ - چو کہ فارسی ۽
 شاعر گوشت

ماہ رمضان آمد ای ترک سمنبر
 برخیز و مرا سجتہ و سجادہ بیاد
 داں مصحف فرسودہ کہ پارینہ زمجلس
 بردی بہ شب عید و نیادردی دیگر
 باز آ رہہ تاکہ نجوا نم دوسہ سورہ
 غفران پر خواہم و آمرزشی مادر
 ہے وڑ ۽ بازی مردماں روچک و نماز ۽ دست ۽
 گہتہ پیشان صباں بازار سن انت - ہوٹل روپان

بذنت - کتے کہ وارت ہم تہاریں جاگے شو باز

کنت شاکہ

بخورد روزہ خود را بگمانیکہ شب است

سیبی روچک پاکستان ۽ اولسی واجہی ۽ روح

ات کہ پہ یوم - جمہوریہ نام ۽ یات کنگ بیت

بیت و سے مارچ نوزدہ صدو پنجاہ و ش پاکستان

کاربندگ بوت لے دستور اولسی واجہی ۽ ضامن داوڑ

حقانی نگہوان انت - پیشا ہر سال ہے روح

ملک ۽ تھا شاد کامی دارگ بیت بیرق بوز بنت

توپ توار کننت - اردو سلامی دینت - اولس پہ واجہی

۽ ناماد واجہی پہ داہگی ۽ تھام ۽ وشی کننت -

سنہ نوزدہ صدو چہل و ہفت ۽ پیش

اے ملک ۽ تھا اولسی واجہی ۽ حیاں گنوکانی ولہ

ات اے گنوک عقل ۽ گنوک نہ انت - آزاتی

گنوک عقل ۽ گنوک نہ انت - آزاتی ۽ گنوک

انت کہ وقی اے قول ۽ اش داشت

دانی اسے دم و پکھا منا سوگھا کتہ کاران
 نہ بکنت روتج پہ یک واجی ترامن بھاگمراں دلان
 آزاتی رست۔ پاکستان جوڑ بوت بے ادسی واجی
 راہ درہ بندانی گشینگ ء چنت سال گوست اولی ایس
 دستو ساز اسمبلی پروٹنگ بوت و دوی یس
 اسمبلی ء لے کار سردات و ادسی واجی ء جار پرینت۔
 ادسی واجی ء روچا بید چہ دگہ چیزان ریڈیو
 پاکستان نوٹہ ء شاعرانی مجلس ء ٹوٹا ینگت شپ
 نوٹہ ء لے مجلس ٹاؤن حال ء نشت و شاعران
 پہ چہ ء وئی شیئر اچ ریڈیو ء ینگ کرت۔ لے
 مجلس ء تہا بندی شاعران چہ ابید ٹنی شاعر کہ کراچی۔
 حیدرآباد او راولپنڈی ء اچ احتگنت شریک بوتنت
 شپ ء یانزدہ ء عمل ء شہر ریڈیو ء سرشینگ
 بوتنت و اچ آئی رند ء مشاعرہ ء تہا بلوچی و
 پشتو ء شیئر ہم دانگ بوتنت۔ ریڈیو ء لے مشاعرہ
 باز کامیاب ات او ہر کس ء تعریف دنا کرت۔
 ریڈیو ء لے مشاعرگ ء ادب ء مرکبان کھڑی

جبت کوٹہ ء چنت روچا ت ادبی سرگرمی تیز ت
 اے موقعه ء چه فایده چست کنگ بوت
 و ڈنی آوکیس شاعرانی - شعرانی او شنگ ء واسطه
 پھد مه پھد ء چار پنج مشاعرہ بوتنت - بلے اے
 مشاعرہ عام نیست اتنت -

زیندیک گرائیں بارے کہ ادب ء لیکود سر دینا
 سازان گون، تن منزل ء رینت بیت - مجلس
 زیند ء رنگانی شودوک انت - شعر دل ء ہب
 انت - ساز خیالانی توار انت - زیند ء واسطیک
 عنے لویت - پاکستان ء ہر راج ء دتی زبان ستم راج
 و دود و ربیدگ ء دارگ و دیما برگ ء حق
 دیگ بوتہ - سرحد ء پے اے مطلب ء پشتو
 اکیڈمی اڈ انت - بنگال ء ، بنگالی اکیڈمی کارکنگا
 انت - سندھ ء تہا سندھی ادبی بورڈ باز دیماشتہ
 یکیں بلوچی تننگا بزرگ دے واجہات اے جبر بازیں
 بلوچاں تورنت - پیشا گوشتگیں ہپتگ ء بلوچانی یک
 پچی ء کوٹہ ء بلوچی اکیڈمی ء نام ء یک

دیران و اد کورت کہ بلوچی زبان ۽ بار ء چت
 کبنت و آیا دیا بارت۔ اے دختا کیڈمی ۽ واسط
 ہندہ گچین این مردمانی یک بُرے درچنگ برتہ
 کہ بورڈ آف ڈائریکٹرنز ۽ نام ء زانگ بیت یک
 قابل عالیس مردیا بورڈ ۽ سکری درچنگ انت
 اے بھی و اکیڈمی ۽ بورڈ ء دنی ہے ننگ ء
 ء حکومت پاکستان ء چہ مطالبہ کرتہ کہ اے
 کار ۽ واسط چو کہ دگہ اکیڈمیان۔ بلوچی اکیڈمی
 ء ہم ادات دیگ ببیت۔

بلوچی اکیڈمی۔ بلوچی ۽ کہین شعراں کتاب ۶
 صورت ء چھاپ کنت۔ بلوچی زبان ۽ درسی
 کتاب و ڈکشنری تیار کنت۔ قرآن مجید ۽ بلوچی
 ترجمگ ء چھاپ کنت۔ پاکستان ۽ دگہ زبانانی تہا
 بلوچی ۽ تہا و بلوچی آں دگہ زبانانی تہا ترجمہ
 کنائیت۔

شنگ ۶ روم ۳۱ اپریل ۱۹۵۸ء

مکراں ہاؤس۔ ریڈیو پاکستان۔ کوئٹہ

رازی

علم و کمال یک زمانگ و ہمکنس دیما آصفت،
 کہ یونان و فلسفہ گوں ارسطو و افلاطون و مرین نامان
 ہر مردم و فکر و دلیل و وقی نیمکا کشان ات تن لے
 سند و حراب ذات کہ مردمانی زانت کاری و بودناک
 گیش بوان ات بے اے وٹریں فلسفہ مذہب و اثرکان
 ات و مردمانی دل اچ مذہب و سندان ات پمیشا
 مذہب و پشت گیجگ و مذہب و بارگ و یونان
 خیالانی آپ کنگ و واسطہ یک چشیں زانو گرے لوت
 کہ فلسفہ و ودی کرتگیں غیران پہ علم و زانت کاری
 بشتین و درمان بکرتیں بنگہ مذہب اے کاری
 ٹپان گوں شان و سگتیں و آدانی گواچی ہوتیں
 رازی زمانگ و اے بھیم ناکس ہکل و گوں چت
 بوت ، مذہب و واسطہ لاک و بست، پہ وقی

عقل و دلیل و جنگ فات - حکیمانی خیالان شیشپہ
 شیشپہ و فلسفہ و کمالان تار تار کُرت یلہ وات -
 تسوکیں مذہب و بودہ کُرت ، ہازگیں ٹپانے دپان
 مچ کُرت ہڈے امرات بوتنت و جان و سما
 کُرت -

رازی کہ حضرت عمرؓ اولاد ات بیست و پنج
 رمضان سنہ پنج صد و چہل و سے ہجری و رے
 نامی یک ہندے و وری بوت - اچ وتی پت و
 فقہ و علم و کلام و دنت - پت و مرگ و رند
 کمال سمنائی و فقہ و اینت و مجید جلی و علم کمال
 و علم و حکمت و تھا دستاد کُرت -
 وانگ و رند رازی بازیں ملکان گولت - اے روہاں
 سات خوار دتک دست ات و چشیں وختے گوازینتہ
 کہ دلان پُر وارسان ہار دینت - چو کوڑوے دگر شے
 خواری ، عذابی ہم عمر و پشت بکیت - رازی
 بختا باہ جت - روپے بدل بوتنت - خواری شت
 و آسود ہی آحت - دشی و شمین و علم و ہواے

ہند گیت ... چو بوت ... کہ - یک مزین بجا گہر
 مالداریں طیبے ء دوجک است اتنت - اے طیبے
 مرک ء کندی ء رازی ء بچان زامات کرت - اُج
 آئی مرک ء رند رازی تیوگیں مال مڈی و میراث ء
 وارث بوت - سان المیزان ء منشگ انت کہ اچید
 رند رازی مال و میراث ء لیکو ء وتی زمانگ ء باز
 مزین مردے ہبت - پنجاہ کلام گوں طلا ء کمر بند
 حریر ء دوجی ٹین پوشاکان دست بندک دیکھا
 ادشنوک اتنت -

مال و مڈی ء برزین ماڑھی ء نام و توار ء ہرزہ
 چکل دات و شان و مزار ء کومان گوانزیت - عزت ناموس
 آزمان ء شت و روشائیں استال ء بوت رمیر و معتبران
 بلہ دے - عالم و حکیمانی ٹوک ء کمن ، حاکمان لیکو ء مرہاد
 مزین مزین سلطان د بادشاہانی مھور و حون داریں چم رازی
 دیما چست نہ بوتنت - آسر کہ دینائے فتح و مخلوق ء تاراج
 کنگ ء جیلان چہ تھر گگا کاحتنت رازی ء دیوان ء
 چو پر شگیں ٹول ء داشت نہ بوتنت - سلطان غیاث الدین

و سلطان شہاب الدین غوری رازی و پکا میں مراد انت
 ہرات و غزنی و نوکا، فیروز کوہ و کلات و کہ
 آردچاں سلطان شہاب الدین غوری و تخت ات۔ یک
 برے دشمنان پہ چو گوشگ و مردمان و رازی و
 خلاف پہ فساد و تیار کرت کہ "ہرات لے گوشگ
 رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم و گوشگیں حدیث
 انت و ہچبر دروگ بوت نکنت۔ ارسطو و علم،
 ابن سینا و کفر و فارابی و فلسفہ و مانہ زانن "نازائین
 مردمان چہ سہی انت کہ رازی و خلاف اسے جبران
 شوہین لاپ رمایت۔ ہمیشا" اداں شہر و ہا
 فات کرت بلے سلطان عیاش الدین و پہ قوت
 اسے فسات و آچ و تو سنیت۔
 سلطان شہاب الدین غوری و رازی و دیوان و گپ باز
 دش بوتنت۔ ہر وخت گوں رازی و دیوان کرت
 و آلی جبران گوش داشت۔ رازی و بادشاہ
 منصب و خیال دارگ کپت و جبرانی تھا
 آیا دش کنگ و خیلا کرت۔ تن اسے حد و

کہ رازی آج وہی دنیا داری ء دل سیاہ بُو ت د
 یک روچے سلطان ء گوشت کہ "اے سلطانِ عالم
 نہ تھی اے طاقت و بادشاہی پشت پکیت و نہ
 رازی ء تراوش کنگ ء دل سیاہی مانیت "
 بادشاہے سرااے رایتین جبر ء ہمکس اثر کرت
 کہ پے گریگ ء لگت و رازی ء وہی ہمازان کرت۔
 خوارزمشاہی بادشاہان ہم رازی ء قدر کرت سلطان
 علاؤالدین تکمش خوارزمشاہ رازی ء وہی پنج محمد بن تکمش
 خوارزمشاہ ء استاد مقرر کرت۔ زنداکہ محمد بن تکمش خوارزمشاہ
 تخت ء نشست۔ رازی آئے فراوانین عزت و مال
 دات وہی دربار ء رازی ء آج درستان دیبا ہند
 کرت۔

رازی ء عزت اسش آئی زیند ء رند ہم پشت
 کپت۔ آئی اولاد ء شان پہ آئی صدقہ ء کم نہ بوت۔
 وختیکہ چنگیز خان ء محمد بن تکمش خوارزمشاہ ء شکست
 دات و آئی فوج و لشکران تاخت و تاراج کرت
 علاؤالملک ء کہ رازی ء زامات و محمد بن تکمش

خوارزمشاہ و وزیر ات پناہ دات و آئی شرف و عزت
 قائم داشت - رندا کہ چنگیز خان و لشکر و ہرات
 شہر و تباہ و بباد کرت و مخلوق و گشت ، رازی
 اولاد و کہ ہرات و ننگ اتنت پہ علاء الملک
 گوشگ و چنگیز خان و حکم و امان دیگ بوت گشت
 کہ ہرات و سجویں شہر و رازی و اولاد و بغیر دگ
 بیج کے زندگ نہ منت -

رازی عربی و فارسی زبان و شاعرات - وتی زمانگ
 دگ شاعر و حکیمانی بول و رازی و چہار بندی
 شعر گوشگ - آئی فارسی و پختیس شیر گوش دارت

ہرگز دل من ز علم محروم نہ شد
 کہ ماند ز اسرار کہ مفہوم نہ شد
 ہفتاد و دو سال فکر کردم شب روز
 معلوم شد کہ بیچ معلوم نہ شد

ہر جا کہ ز بہت اثر سے افاد است
 سودارده بر گز سے افاد است

در وصل تو کے تو ان رسیدن کا بنجا
 مہر جا کہ نہی پائے سرے افتاد است

چہ شتابت در کرشمہ و نماز
 ما گرفتار و روزگار در رات

رازی ؒ یونان و فلسفہ گوں دتی ایراد ء پر مذہب
 آدختا چیر عقربنت بلے آئی بازیں دلیل کہ پہ
 ردیں راہان شگ انت، رندا سہرا بوتنت و تن دیرش
 نہ تھبت۔ حافظ ابن حجر ؒ لسان المیزان ء مننگ
 کہ " رازی ایراد گرگ ء بکد انت بلے جواب
 دیگ ء کنت انت " علامہ ذہبی میزان الاعتدال
 گوشت کہ " دگر وڑہ عقل و فہم و سردار انت
 حدیث ء پاک نازلنت " ہرچی کہ است رازی دتی
 وخت ء مذہب و عقمو ء ات۔

رازی و دوستی پنج محمد کہ مرّت، رازی آج آئی
 مرگ و غم ء پُرشنت۔ اے گرامین عنے تاملان کنگ

رازی ء عربی ء مودگی نشنگ کرے کہ دیگے حالان ذنت۔
گوسی :- اگ تقدیر مہنی دستا بوتین ، من وقتی جان ء
وروح پر تہی تپ ء شنک جت۔

قول رانت اگ مہنی سٹرینگ میس ہڈاں تل و توک
کننت آوانی تہا تہی غم ء آس سہرا بیت ۔
من وقتی چمانی تہا ، ترا پیشا قبرز کرتن کہ سدائی اری
ہار کننت تہی جتائی ء رند پتن زیندگ و مرگ یک
انت ۔ ہنگت مرگ گہتر رانت ۔

رازی ء بادشاہانی شان ء رگ ء رند ہم علی
کاران اکش و تانذات ۔ وگوں ہے شان ء
طالب و شاگردان و ایننت ۔ محی الدین قاضی گوشت
کہ رازی ء ہنکس باز شاگرد انت کہ ہر دختیک
درکاحت سے صد طالب گونے گون اتنت ۔

رازی پہ ہروڑ ء رازی ات ۔ اول تن آخر
مسلمان ات ۔ غریبی ء رازی ات و امیری ء
رازی بلے ہر عمر ہر رنگ و ہر دخت ء رازی
ات ۔ پرچہ کہ علم ، زانگ و زبان ء کمال ء نام

رازی انت - اے کمال کہ ہر کس ءِ گوں بے بیت رازی
 انت - ہر ڈیہہ ملک و وطن ءِ کہ بے بیت رازی انت
 نام ءِ رازی بے بیت کہ بے بیت پہ کمال ءِ رازی
 انت و مسلمان -

شنگ ءِ ریح - ۳۱ جنوری ۱۹۵۸ء
 مکران ہاؤس - ریڈیو پاکستان کوئٹہ

سیرت علام محمد رضا ہجواری و صاحب اللہ رکھنا جمالی نرزوک۔ عبد القیوم خان نندہ اتحاد
مولانا عبد اللہ اٹیر پٹیر پارسیان کمال الدین خان نندہ جنگ۔ محمد اسلم کوثر طائر

بلوچستان ای آئی اے سردار بہادر خان پیریس کا نفرس ء تنظیم ء اید میٹر محمد کن نظامی و میر غلام محمد شتا ہولانی اولی ایس صرف ء
قاضی نور الحق تماندہ پاکستان ٹائمز مولانا عبداللہ اید میر پاسبان او محمود احمد نمائندہ ڈان، واجہ پریچر مینٹ

ابن خلدون

تواریخ و علم و اولین وار و تصگ و بدل و نوکیں
وڑ و پیش کنوکیں مردم ابن خلدون انت کہ آئی اے باروا
کبنیں راہ یلہ دات و نوکیں دستور و جوڑ کرت کہ تن مردچی
یئں روچا منگ بیت - ابن خلدون سنہ ہفت صدوسی
و دو بھری و رمضان و ماہ و اول یئں روچا تونس و تھا
ودی بوت - آئی پس کہ مزین عبادت کنوک - دانندہ و
دینداریں مردم و ات - آئی اول یئں استاد ات - رندا ملکسہ
مزن مزین عالمان ابن خلدون و وقت وخت و علمان سنج
دات - ابن خلدون و قسمت و آیا باز شریں عالمانی شاگردی
نصیب کرت کہ اچ آیان ابن خلدون کمال حاصل کرت بیت
سال و وہی و ابن خلدون و دانگ پیروبت آئی ات دان آئی
سرا کمال و پھاگ بست و آیا رخصت کرت سنہ ہفت
صد و چل و نہ و ڈاکی و ابن خلدون و پس و ماس گواچی

بوتمت و ابن خلدون مجبور بوت کہ پہ دتی لاپ و ولید
 بادشاہ و منشی بہ بیت چنت سال و تمانشی و حیثیت
 بادشاہ و فرزانی سرانام و لقب و پشتگ کنگ و وزیر
 خلدون و دار رست کہ تونس و سر مراکش و سلطان و
 دخت و فاس و در ہروت۔

فایز و تہا چنت روپ و تہ بخت و شومیان گور
 مرد چیر بوگ و زند ، سلطان و ابن خلدون و دتی
 ڈل و شامل کرت۔ اچ اود و گد سلطان و آیا دتی دیب
 داشت ، دے ابن خلدون دتی علم و کمال و دیما مے منب
 باز جہل خیال و کرت ، پیشاں ابن خلدون حاکم و بجایا
 گوں پہ اے شرط و ہمراہ بوت کہ دختیکہ آ سلطان بیت
 ابن خلدون و دتی وزیر کنت۔ بے قسمت و چو منظور
 ذات۔ اے جرڈنا بوت و ابن خلدون قید کنگ بوت و
 سلطان و مرگ و تاسے حال قید و تہا گوارزیت
 اچ قید و بلی بیگ و رند ابن خلدون و عمر
 بن عبداللہ و مکک دات و تن تاج و تخت و رست
 عمر کہ دتی مراد و رست۔ گوں ابن خلدون و باز ہرانی

کرت بے ابن خلدون و دل سارث نہ بوت - پرچکے ابن خلدون
 عمر و سنکے زانت و ادمیت داشت کہ عمر آیا سنگے
 عزت و شان و دنت -

ابن خلدون و دلیت کہ دتی مطلبے در آہگا و رند خود
 مطلبی این مردم دتی درست و سنگانی ہما خدمتاں کہ آیا
 پہ مراد سرکرتگ انت ، ہما و گیشینگ لوٹیت و چوکوتہ
 بیت کہ یک مزین دامے و پہ چنت کلدار و برابرنگے
 حیاں و کنت - اے حبر و زانگ و عمر و خود بینی و
 ابن خلدون و بمنکس تورت کہ آٹکے یلہ دات و دتی وطن
 چمد عقرت

ابن خلدون و ہما وخت کہ فاس و دربار و تہا مزین
 نام و توار و داشت ، پہ غزناطہ و سلطان و آئی وزیر و بان کار
 کرتگ ات پیشا سلطان و اعتبار دارت و سفیر و حیثیت
 اشبیلہ و دیم دیگ بوت - اے سفارت و کامیابی و رند
 سلطان آئی سرا باز مہربان بوت و آیا جاگیر ، انعام و جائیداد
 دات - سلطان و گیشتریں مہربانی و وزیر و ابن خلدون و
 دشمن جوڑ کرت - پرچکے آئی دل و ترس کپت کہ نواسطان

ابن خلدون ء وزیر بکنت دومی نینگ ء ابن خلدون ہر
 اچ دزیہ ء سوکھ ء دل سیاہ ات کہ آیا وتی کہنگیں دوت
 بجایہ ء حاکم ء کاگد رست کہ من وتی تخت ء گپنگ ان
 باید انت کہ تو گوں کاگد ء رگ ء وتارا پتن سرکن ۔
 سہ ہفت صد و شصت و شش ء ابن خلدون ہر
 افریقہ ء سر بوت بجایہ ء کارانی داجہ بوت ۔ شومی
 ابن خلدون ء ایدا پہ آرام ء نیشٹ ۔ بجایہ ء سلطان
 اچ وتی چند ء براس ء دستا کشگ بوت د آئی ہر
 سنگت، باسک و دزیہ ابن خلدون ء اچ آڈیہ ء تپگ
 کپت ۔

نزیک میں ڈیہان باز دخت ء تہ سر جنگ ء رند
 ابن خلدون واپس فارس ء ملک ء آحت کہ آئی دربار ء
 ونی ہندا بگپت ولے دربار ء رخ بدل بوگت و ابن
 خلدون ء تندگ ء داج ء نہ ات پیشا مراکش ء یلہ
 د اسپن ء دیم ء کرت ۔

غزناطہ ء سلطان ء گوشاں مچھل آں پیش پر کرتگت
 ابن خلدون ء دلست کہ سلطان ء آئی پردواہ نیست کہ

آچھا سلطان و آئی ملک و پرواہ و بدارتیت - وتی نیاد و
 پتانت او جی و المد نام و اچ ملک و در کپت -
 ازلیقہ و ڈیہاں تراں دوست و دشمن و چھکاساں ابن
 خلدون گوں وتی خلق و مردماں قلعہ ابن ملامہ نامی یک
 ماڑی و تہا داشت -

ابن خلدون و ایذا چار سال گوازینت - بادشاہاں پہ
 خواری و رگ و آوانی دربارانی تہا نام پیدا کنگ و بدل و
 ابن خلدون و اسے حد و گوں علم و خواری و ارت و دنیا
 تہا بخشین نام و پیدا کرت کہ تن اہدا زندگ انت - ابن
 خلدون و دیست کہ دربارانی و اچھاں طاقت و چوں گنوک
 کرت و کمال و قدر و نزانت سبادشاہانی و زیری و گزیری و علم

و کمال و بدل و چالاک و ہشیاری لوٹیت و لے یک عالم
 و کمال والا و دستے چیزے نہ انت - پرچا کہ آوتی دیباہاں
 حشکیں شان و حاکمانی تاہودیں جبرال نہ مینت و آوتی
 دل و کار و کنت و وتی حیاں و گشیت تب و انت

کے وش بیت یا نارضا۔

ابن خلدون ء مجازی بادشاہانی دربار یلہ دات و علم ء
 بادشاہے دربار ء حاضر بوت وانگ و در ایننگ ء
 کار یر شروع کرت ، چنت روج ء رند کہ اے
 کار ء تہا کمال ظاہر بوت تن دور دوریں ملکاں اے
 بارگ ء آئی نام و توار پرشت تا شاگردان وقتی استادان
 یلہ دات و ابن خلدون ء نیمکا دیم کرت شاگرد کامیلیں
 استادان اپج خدایا لورٹ و ابن خلدون ہمیں استاد
 کہ آداں برسیت گدا آگوں ہنچامیں استادان کجا
 دارگ بنت ۔ تونس ء مفتی و مدرس ء کماش محمد بن ہر
 شاگرداں کہ آیا یلہ دات ابن خلدون ء وقتی استاد گیت۔
 آیا اے سک تورت و آ ابن خلدون ء دشمن بوت۔
 محمد بن عرف ء علم ء میدان ء شکست ء درگا رند
 درگ ڈول ء ابن خلدون ء جنگ لورٹ ۔ آئی و ڈوڈ
 ابن خلدون ء جہل جنگ و بدنام کنگ
 شروع کرت و دومی نیم ء و نیمکا) دربار ء اذریگ
 ء ابن خلدون ء جلا وطن کنگ ء رندا کپت ۔ اگرچہ

آئی سوگند و دشمنی و ابن خلدون و پنج نقصان دات
 ذکر ت و لے آدل سیاہ بوت و دت کلکے پلہ دات۔
 ابن خلدون و نام ای آئی جنسہ پیش مصر و
 مر بونگ ات پنچہ کہ قاہرہ و رعیت۔ انہر و طالب ابن
 خلدون و خدمت و حاضر بوتنت و شاگردی و پے عرض
 کرتنت کہ ابن خلدون و آوانی عرض و رعیت و انہر و
 طالبانی و اینگ و لگت۔ مصر و بادشاہان آئی دلیفہ مقرر
 کرت و آیان مدرسہ کابلہ و کہ سلطان صلاح الدین و
 قاطم کرنگ ات استاد مقرر کرت۔

تشریح و ابن خلدون مصر و قاضی مقرر کنگ
 بوت و قاضی و حیثیت و ابن خلدون الفاضل و
 دنیا داشت و تی تب و پے فیصلہ کرت و کسے پرواہ و
 نہ داشت۔ تن اے ہد و کہ مزین مزین حاکم و
 واجگانی سفارشاں ہم نہ رعیت۔ ظاہر رعیت کہ اے دنیا
 تھا اے و میں مردم و روح کم ات ابن خلدون و
 اے گناہ و آرا پر قاضی و منصب و کشائنت
 ابن خلدون و ش ات کہ قاضی گری و گوں و تی

ایمان و در آہت۔ حاکم دوش اتنت کہ ناپوہیں قاضی و اچ
چشت۔

اے زمانگ و ابن خلدون و سراسر ایک گرانیں کوہے
پرشت آ کی حلق و مردم یک بر و دریاب و تھا
عزق بوتنت۔ اے بلاہیں غما ابن خلدون و کمر و
پرودشت و آیا اچ دنیا و یک کرت کرت ابن خلدون
وتی گدھی روچاں علم و خدمت و گواز نیت
یک وارے دگر ابن خلدون مصر و قاضی مقرر بوت
ہے زمانگ و تیمور لنگ و گوں جنگ تھا ابن خلدون
گرگ بوت دگوں وتی علم و کما تیمور لنگ و وتی
جانا خلاص کرت۔ ابن خلدون مصر و تھا شش وار قاضی
مقرر بوت و در کنگ بوت، بے آئی وتی ڈول و خیال
بدل نہ کرت۔ ابن خلدون بیست و پنج رمضان
۸۰۸ ہجری و وفات کرت

ابن خلدون و باز کتاب نیشہ کرت۔ تواریخ و
بغیر ابن خلدون و منطق۔ فقہ، ریاضی و ادب و کتاب
نیشہ کرت۔ بے آئی تواریخ، پنچشین چیزے کہ

سزائی پشمیو کا رجاہیہ - میر غلام محمد شاہ ہوائی گون بلوچستان پر
ایجنٹ ٹو گورنر جنرل خالق قربان علی خان بٹ اور شتا بگ

میر غلام محمد شہنا ہوائی۔ سبھی گوں بلوچستان ء اے جی جی (AGG) میاں امین الدین ء۔ کش ء واجہ
محمد رفیق خاں پراچہ۔ اے تصویر واجہ رفیق پراچہ ء اے ار ء در کینگ۔

بے حال بوت زکنت - تواریخ و آج علاوہ تواریخ و
 منہ کنگ و باردا آئی خیال تن مردچی میں روچا تمام
 دنیا و تبا تنگ بیت -

ابن خلدون اولیٰ میں مردم انت کہ وقی زمانگاتا انے
 علم و خیال و بابت و تلم چست کرت - راست ایشقت
 کہ ابن خلدون و اے کار و پ شرمی و پورا کرتے -

حمیم سارنگ زنی

بندی خانگ ء چہ در آگ ء دومی یا سیمی روح
 خدا بزرانت کئے مناگشت کہ حمیم سارنگ زنی مے
 جہان ء یگ دانگ، من حیران دانکہ آئی نیمک
 رستن۔ حمیم مرنگ؟ چون؟ کدی؟ پرچہ؟؟
 آئی جواب ء چہ پیش حمیم وت منی دیا آحت
 سول ہسپتال کوٹہ ء تحت ء چہ حمیم چست بوا
 من آئی کتر ء نشن، وتی ناجوڑی، جانے در دے دالی
 گمگ ء حالے داننت، پدا ہے حال ء اچ من
 انگریزی ء تھا ڈاکٹر اینس ء مننگ کنائیت کہ پ
 شری ء سر پیت د ہا ورن درمان بکنت من
 آیا وتی حال ء دان، باندا فیصلہ انت د منا چندانی
 اوتیتے نیت۔ اے جبر ء بکت تورت، مشونکان
 گتھک جت دگشت، خدا مکت رند ء دیے

تہار گشت ، چہانی تہہ ء ہے وستیں شماعے گردشک
 دات ، نئے دق دق ء سرتینت ۔ اے نارویانی دست
 دت خدا بدایت ، مئے گوں ایشان حاجت نیست ،
 من دق گرتن کہ آئی خیال ء روہین ، گواہار داتن
 مھرک و مسخرہ کورتن بے پتہ نہ بوت ، تن آخر ء آئی
 دارگ ء نکہ ء تہا دُت ات ۔ اے مئے آخری مین
 گندگ ات ۔

شش ماہ ساری ء حمیم گوں دتی ناچوڑیں جاناسنی
 دارگ ء غم ء کارت ، او مروچی من آئی مرگ ء حال
 چہ بے وارن ۔ مرگ اگر آج ماجتا بوگ ء گفت
 من متین کہ حمیم مُرنگ ، بے جتا بوگ و ہے حال
 کنگ ء نیام ء یک دراجیں راہے ، اے نکہ مردمانی
 شری ء واسط ء آئی دردوارنگ اگر اے جائے
 مردم بے داہگ بہنت ، اے وطن ء ڈکار ، ننگ
 تمار چنگ و درچگ حمیم ء نیکی یانی دیا پادکانیت و
 آئی نام ء یات دارنت ۔ گد آمن جوں باورکنیں کہ
 حمیم مُرنگ ۔ اے حمیم کہ دتی زند پے دگرانی سہردی ء

گوازیئت ، ہا ہمیم ! کہ مغلوں و ہم نوردی ، دلتا پہ
 رنج رینت - ہمیم ! کہ پہ اسے ملک و دل سوخت
 و جان برینگ بوت ، کئے گوشت کر ہمیم مرنگ و ہمیم
 زندگ انت ، تکہ مازنگن - آئی سنگت زندگنت ہر دعا
 نیکیں مریم و ملک و براسانی شتی و رولوک آئی گت
 انت پیشا آئی سنگت تن قیامت و نہ گنت و ہمیم
 تن قیامت و زندگ انت -

ہمیم یک چشمیں سادہ صفائیں مردے ات کہ گول
 ہر ہم کار و گون ات - آئی خیال شتی و نیمکاشت آئی
 مشوں صفت ہمیش ات کہ آئی پنج وقت وئی جنہ و
 کت و فائدگ و نہ چارت ہمیم ڈولین کارکنوک و جاگہ
 مستونگ و تہ و پُر کنوکیں کسے نیست - مستونگ آچہ
 آئی یات و بے حال بوت نکنت -

یونین سلم لیگ و وقت و ڈھاڈر و کیپ و
 تہ و من گپتن آئی و آوردن ، یک روچے بریکمپ
 تہ و گوازینتے - پدا درشت ، رند و مستونگ ، عیس
 و جلسہ ہانی روچان ہم رُفے نذات ، منی جُست کنگ

گوشت و کہ من و ابے دیستگن مسلم یگ و گوں مناکار
 نیست - حمیم و عادت ات ، چیزے اُنکتے یازانتے
 گڈا آئی و دگرانی ادسکنا یگ و داب و پیمان بیان
 کرت ایک برے پہ جبرے و سر و چن سکت دگر
 بوت گزیں کاغذ آئی رست ، وتی دراجیں و چوین نون
 یہ دو مزتیں دیے و تہہ و یک داب و نمشگ
 کرتگ - من زمانن ، کہ سکت زہرانت ، بے من کاغذ
 و رندی و ن داتن . یک روچے زار گسنت دفتر
 تہہ و آحت و نشت ، من دش آحتے ، جواب
 پہ تہاریں دیے داتے ، مشوک کرت و تھکے جت ،
 دو سہ بر و مشوک کنگ و چہ رند کہ آرام و پر بوت
 نون من آئی کاغذ و جواب گشتن و - یک بر و جت
 بوت " ایشاں کنارو داتگ ، شرانت من نون رویں
 گزین ایشان و "

مستونگ و بازار و حمیم و دکان ات - ذراہیں
 روچ و مردم دیوان اتنت و مجلس کرت - دکان و
 مسزین آلماری کہ چٹ خالی تنت ، پنخ ، وہ آپ

گدایک آسن و گزے۔ کتے پینگی و پھتاری حمیم
 بن مال ات۔ یک وقتے دکان و دروازگ و چ
 دیو و تہہ و نیمگ و کاغذانی سر و زندیں حرفان گول
 نمشگ کرتگت، — "ہست چشیں اللہ و نیکیں بندگے
 کہ منا تن قیامت و روح و دو ہزار کلدار قرص بنت
 دگ برے " شکر انت خدائی کہ من لیڈرے نہ ان
 منشتگت حمیم دت بھوپڑی سر و نشت، پشت و بلشت
 ایرت، کر و قلم، دوات و کاغذ، پشتے آلماری چہ اخبار
 بارت۔ نمشگ و دخت و چشمک بہ چمان و اکرت
 کاغذ و دیم و قلم و دست و کنگ و گول
 پنچو تخت، جو کہ ہشتافین مرہوم بہ بیسکل و پیڈل بخت
 حمیم سکین دیگ بوت، رد دیگے گران نہ ات بلے
 پہ گونڈیں وقتے و آئی دل صفاقت، حج کوٹھے مال
 نہ ات، ہر کس و ہمدرد و غمخوار ات۔ چشیں مردارین
 مرہوم یک، یک و پیدا بنت، حمیم و من کتے و
 منت دار نہ دیستن بلے بازین و دتی منت دار
 کرتگت، حق ایشت کہ اے ردچان آئی مستونگت

دیم شستگت -

دراہیں اخبار آئی نام ء کانت و آپہ اسے اجاران
 مستونگ ء حالان ء دیم دات - آئی کاغذ ء دانگ
 دچہ آئی مطلب ء درکنگ گرانین کارے ات بلے
 آدم کہ چہ مستونگ ء واقف تانت ، آئی مطلب ء
 زوت درگیتت - آوتی کاغذ ء آخر ء " نادار حمیم " ،
 تشنگ کرت ، بیشک زرے بارو ء آنا دارت
 مگہ آئی دگہ صفت پہ لکھان ارزمنت اگہ آئی بلوٹیتین
 چہ ماکان بازفاندگ زرت کرت ، بلے آئی مالکانی
 طمع ء نہ داشت و درویشی ء گچین کرتگت - پیشہکا
 حمیم نہ منت و آئی درویشی ء یات منہ و نانت
 حمیم ء زوشکی ء بازشریں روح گوارینگت بزمن
 دکال ء سال ء کر آ جاگے مخلوق ء گوں مالکان توار
 توار کرتگت - آئی تھا حمیم ء تگ و تاج ء تن مروجی ہر
 کئے یات گنت - نیم نیم شپ ء پہ خلق د بازاران حمیم
 تگے مات - اسے آئی کاروجہ حاصلت کہ ملیتیا
 د مخلوق یک دل برتت د مخلوق ء سوب کت چہ آت

سب و کامرانی و رند نوشکی و مردم و حق و سرگ و
 پہ اپر مادرستان دیوانت ، پرچہ کہ آیانی دل و چہ بیم و
 ترس در آگنت

حمیم و شینگ (حوصلی میں) نام جمال ات یطشوار
 توکری و چہ و اتن حوالداری و رست ، و حوالدار جمال
 بوت ، سنگت آن و استاد جمال ہم گشتنت مستوگ
 سزین کوچک و گون آن شعورہ بابان جمال و حمیم ساگزول
 نام برکت کہ ہے نام و مستوگ و چہ
 دنا ہم زانگ بیت -

حمیم نہ منت آن و یات دارگ و آنی گونڈین
 زب و غم و ورگ پتا منگنت ، من نزانین کہ
 ما ایشان و چون کنن بے منا ادمیت انت
 کہ ہر بیم بیت حمیم و یات و آنی زبگ و چہ
 کس بے حال بوت نکنت - ارمان کہ سٹے دست
 برستین و ما این پہ یک صبح پیدا کرت بکرتین

ہمناری چھاپہ مطبوعات

بلوچستان کی کہانی شاعریوں کی مجموعہ

بلوچ

بلوچستان ما قبل تاریخ

بلوچی گرامر (اردو میں)

بلوچی گوہر (انگریزی میں)

بلوچ علاقہ شاعری

بلوچ زبان و شاعری

بلوچستان

بلوچستان

بلوچستان

بلوچستان

بلوچستان

بلوچستان